

Rijn- en Kennemerlandse Mare

De **Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV)** is een landelijke vereniging met 24 regionale afdelingen.

Voor de **afdeling RIJNLAND en KENNEMERLAND** gelden onderstaande postcodes, maar uit het hele land kunnen mensen lid worden van de afdeling.

Onze regio: 2170-2182 (Sassenheim, Lisse, Hillegom), 2200-2259 (Katwijk, Noordwijk, Rijnsburg, Valkenburg, Voorhout, Voorschoten, Wassenaar), 2300-2399 (Leiden, Oegstgeest, Leiderdorp, Warmond, Roelofarendsveen, Zoeterwoude, Hazerswoude), 2400-2439 (Alphen a/d Rijn, Bodegraven, Nieuwkoop), 2442-2489 (Ter Aar, Aarlanderveen, Zwammerdam), 2500-2529 ('s-Gravenhage Centrum, Laakkwartier), 2560-2599 ('s-Gravenhage Segbroek, Zuiderpark, Scheveningen, Haagse Hout annex Mariahoeve) en 2730-2739 (Benthuizen).

1940-1949 (Beverwijk, Wijk aan Zee), 1960-1969 (Heemskerk), 1950-2082 (gemeente Velsen: Velsen-Noord, Velsen-Zuid, IJmuiden, Driehuis, Santpoort-Noord, Santpoort-Zuid, Velserbroek), 2000-3180 (gemeente Haarlem en Haarlemmermeer: Haarlem, Spaarndam, Haarlemmerliede, Hoofddorp, Zwaanshoek, Vijfhuizen, Cruquius, Boesingheliede, Beinsdorp, Nieuw Vennep, Burgerveen, Leimuiderbrug, Weteringbrug, Abbenes, Buitenkaag, Lisserbroek, Rozenburg), 2040-2042, 2116 (gemeente Zandvoort: Zandvoort en Bentveld), 2050/2051, 2060/2061, 2110/2111, 2114, 2120/2121 (gemeente Bloemendaal: Bloemendaal, Overveen, Aerdenhout, Vogelenzang, Bennebroek), 2101-2106 (Heemstede).

Het lidmaatschap van de NGV, waarbij u de gedrukte versie van het tijdschrift Gens Nostra ontvangt, is € 54,- per jaar. Het digitale lidmaatschap kent een lagere contributie van € 44,50. Voor meer informatie, aanmelden en wijzigingen doorgeven kunt u uitsluitend terecht bij de landelijke centrale:

- op de website www.ngv.nl of ledenadministratie@ngv.nl
- of per post naar NGV, Postbus 50, 3980 CB, Bunnik.

Meer informatie over afdeling Rijnland en Kennemerland kunt u vinden op <https://www.ngv-afdelingen.nl/ryn/>

Adres verenigingscentrum: Kosterijland 3-5, 3980 CB Bunnik.

Openingstijden: woensdag op afspraak, elke 1^e en 3^e donderdag en 2^e zaterdag van de maand van 10-16 uur, behalve op feestdagen.

Voor informatie of vragen per e-mail info@ngv.nl

Afdeling Rijnland en Kennemerland / jrg. 30 / nr. 89 / juni 2025

Inhoudsopgave	Pag.
Ome Henk	3
Activiteiten van de afdeling	5
- Afdelingsavonden	5
- Voorouderspreekuur in Oegstgeest en Haarlem	9
Verhalenboek Rijnlandse en Kennemerlandse voorouders, dl 2	9
Vrijwilligers gevraagd voor NGV-Evenement 2025	9
Verslag: De wraak van Anthonis van Eembrugge	10
Verslag: Via het zaad van Karbaat naar de onbekende soldaat	12
Streamen van lezingen; deel uw ervaringen met ons	14
Voorouderspreekuur in de regio	14
Jubilarissen 2025	15
Cursusaanbod 2025 en 2026	15
Kaatje – telde iedere halve cent als een cent	16
Oud schrift; afgeslagen rekest	31
Oproep: Wie heeft een mooie bron om te publiceren?	33
Transcriptie oud schrift	34
Wetenswaardigheden:	35
- Artikel 'Verlaten en miserabele kinderen in Leiden'	35
- Coronatijd leidt tot een dik boek; "Oude Wetering"	36
- Oorlogsheld in Noordwijkerhout	36
- Unieke collectie glasnegatieven Leidse Hortus in bruikleen	36
- De landscheiding tussen Rijnland en Amstelland	36
- Cursus oud schrift Regionaal archief Alkmaar	37

De NGV wordt hier groots gepresenteerd. V.l.n.r. Sytske Visscher, Henriette Adema.

Ome Henk

Misschien herkent u de volgende scène. Laatst liep ik met iemand mee op die mij niet zo goed kende. Al vrij snel kreeg ik de vraag wat ik zoal overdag doe. Enthousiast begon ik te vertellen over familiegeschiedenis en de verslaving aan onderzoek doen, die dan al snel op de loer ligt. Mijn gesprekspartner herinnerde zich vrijwel direct zijn ome Henk die de familie ook had uitgezocht en ik kreeg een hele riedel aan plaatsnamen en nadrukkelijk werd verteld hoe ver ome Henk in de tijd terug was gegaan. Het is bijna een vast ritueel als ik in gesprek raak met kennissen en minder bekenden. Blijkbaar heeft bijna iedereen wel een oom – ik hoor nooit over tantes ... – die met genealogie bezig is geweest. Dit moet dan betekenen dat onder de wat jongere generatie vele broers en zusjes zijn die zich met stamboomonderzoek bezig houden. Ooms en tantes in wording, zal ik maar zeggen. Naar hen ben ik op zoek. Niet alleen om hen te vragen om zich bij de community van de NGV aan te sluiten, maar ook om te voorkomen dat - wanneer zij eenmaal “oom zijn”-, hun onderzoeksresultaten in een doos zijn verdwenen en een neef zich alleen herinnert welke jaartallen hij heeft gespaard. Oom was een zgn ‘jaartallenjager’. Het is vele malen leuker ook de tijd te nemen om de historische context rond het leven van een of meerdere voorouders te onderzoeken en daar een verhaal van te maken. En te publiceren natuurlijk. Als vereniging, en zeker als afdeling Rijnland en Kennemerland, willen we de community zijn om neef Henk te helpen voordat hij oom Henk is geworden. Zowel in persoon, op papier als digitaal. Een vereniging als de NGV is er voor om elkaar als genealogen te versterken, te leren en te publiceren op een gemakkelijk instapniveau. Wij afficheren ons niet als een vereniging die zich richt op wetenschappelijke artikelen, maar op het aanbieden van kennis zodat de al dan niet gevorderde hobbyist verder kan in een community van enthousiaste familiehistorici. En het landelijke evenement ‘Vrouwen en hun verborgen verleden’ dat wij op **27 september vanaf 10.00 uur in de Leidse Hooglandse Kerk** organiseren is daar de overtreffende trap van. Het bestuur hoopt u allemaal te ontvangen en heeft een aantrekkelijk programma met lezingen, een markt met vele regionale erfgoedinstellingen en verenigingen en de uitreiking van de Scheppeler-award – de landelijke en jaarlijkse aanmoediging van de NGV voor genealogen die hun sporen hebben verdiend. Daarnaast presenteren we om 12.00 uur ons boek aan mevrouw Yvonne van Delft, wethouder Cultuur van Leiden, met Rijnlandse en Kennemerlandse familie verhalen, geschreven door onze leden. En die mogelijkheden willen we als bestuur bieden, publiceren in ons afdelingsblad, ons landelijke blad Gens Nostra of ook in het verhalenboek dat

iedere twee jaar wordt samengesteld. We verwachten dat ome Henk en zijn neef Henk jr. samen naar Leiden zullen komen. Voor hen een kans!

Als u verder in deze editie van de Rijn- en Kennemerlandse Mare leest zult u ontdekken dat we bovenstaande woorden ook in de tweede helft van dit genealogische seizoen weer hopen waar te maken. Wat dacht u van:

- **Middaglezing door Harmen Snel** (bekend van Verborgten Verleden) over het oplossen van vastlopers (pag. 6);
- Zoeken in de gegevens van FamilySearch door Yvonne Bosch (pag. 7);
- Onze voorouderspreekuren in Oegstgeest en Haarlem (pag. 7 en 8);
- Diverse cursussen (pag. 15);
- Aanzet tot bronuitgave deel 28 (pag. 33);

Ondertussen werkt het bestuur ook aan de voorbereiding van ons Evenement in Leiden. Onder het mom van hoe meer zielen hoe meer vreugde, wil ik namens het bestuur aan onze leden vragen om de datum alvast te noteren en ook aan vrienden en familie door te geven. Het programma is flexibel dus u mag dat ook zijn. Om het Evenement laagdrempelig te houden, is er geen entreeprijs en ook niet-leden zijn welkom. Het is zaterdag, dus marktdag, zodat we hopen dat we veel spontane binnenlopers mogen begroeten. Kinderen zijn welkom, voor hen richten we een eigen plek met toezicht in. Voor het bestuur is het geweldig om te ervaren dat we in deze voorbereidende fase veel support krijgen van de Historische Vereniging Oud Leiden (HVOL) en van het Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO). Met het Noord-Hollands Archief, het Centraal Bureau voor de Genealogie en historische verenigingen zijn we in gesprek over de markt. Andere instellingen en historische verenigingen hebben al enthousiast gereageerd en zullen komen. Delpher, Rijnlandse Geschiedenis en historische verenigingen met genealogische activiteiten als Scheveningen en Noordwijkerhout horen o.a. weer in dat rijtje. Mag ik u als lid van de vereniging vragen om via Facebook of LinkedIn ook ons Evenement te promoten? Een persbericht is beschikbaar.

Tot slot is het altijd geweldig dat een vereniging kan steunen op oudgedienden met veel ervaring die zich 'jubilaris' mogen noemen (pag. 16). Dhr. Rookhuizen uit Beverwijk is zelfs 60 jaar lid! Ondanks mijn eigen langdurige lidmaatschap van de vereniging ben ik nog enthousiast beoefenaar van onze mooie hobby. Mij trekt vooral de sociaaleconomische kant van de genealogie (pag. 17). Ik voel me nog lang geen ome Henk en probeer door mezelf vragen te stellen koers te houden met alles wat nog te onderzoeken is. Vanzelfsprekend verwelkomen we ome Henk op 27 september, maar hopen dat hij samen met zijn neef Henk komt. Genealogie is een hobby die je door moet geven, van generatie op generatie. We

hopen dat alle neven die meekomen, zich als lid van de NGV aanmelden. Het inschrijfboekje ligt klaar. Deze mogelijkheid is veel te mooi om te laten liggen.

Namens het bestuur,
Ab Stikkelorum, voorzitter.

Activiteiten van de afdeling

Het bestuur van de afdeling Rijnland en Kennemerland organiseert verschillende activiteiten. U bent daarbij van harte welkom. Natuurlijk mag u ook uw burens, vrienden en kennissen, die geen lid zijn van onze vereniging, meenemen.

Afdelingsavonden

Voorafgaand aan elke lezing is er een inloop met:

- Mogelijkheid tot stellen van vragen aan bestuursleden, nader in te gaan op vragen of wensen die u heeft t.a.v. het opzoeken van gegevens of gebruik van genealogische computerprogramma's, vragen over oud schrift en natuurlijk NGV-leden ontmoeten met dezelfde passie.
- U kunt uw boeken en/of tijdschriften brengen voor de leestafel [mits het geschiedenis, genealogie of topografie betreft] en zelf ook boeken en/of tijdschriften uitzoeken vanaf de leestafel om mee te nemen.

De bijeenkomsten worden gehouden in de 'Kleine zaal' van het **Dorpscentrum, Lijtweg 9, 2341 HA Oegstgeest**. De toegang is gratis. De zaal is open vanaf 19.15 uur.

Het gebouw is goed rolstoeltoegankelijk. Koffie en thee is verkrijgbaar in de hal. Betaling graag via pin, maar contant kan ook.

De 'Kleine zaal' bevindt zich vlak naast de ingang. Naast de bar hangt een scherm waarop informatie staat over de lezing mocht er ter plekke iets gewijzigd zijn. Parkeergelegenheid - bij het naastgelegen winkelcentrum - is ruim en gratis. Meerdere bussen vanaf station Leiden Centraal gaan die kant op, ook rond 22.00 uur weer terug naar het station, zie www.9292.nl.

Streamen van lezingen S*

Mocht het niet lukken om aanwezig te zijn bij de lezingen dan kunt u het vaak ook thuis volgen via streaming. In uitgave 85 staat stap voor stap vermeld hoe u

dat kunt realiseren. Dit geldt alleen voor lezingen met een **S*** ervoor. Vaak wordt een bevestiging en link naar de streaming gegeven via de nieuwsbrief. De link kunt u ook vinden via NGV-Academie op de website van de NGV.

S* Dinsdag 16 september 2025 (in de Kleine zaal)

Inloop: 19.15 – 20.00 uur

Start avond 20.00 – 22.00 uur

Voor de pauze: wordt later bekendgemaakt

Na de pauze: **Een triest familieverhaal in Haastrecht en juridische escalatie**

Spreker: Jan Leeuwenhoek

Lezing: Geweld in de familie is, jammer genoeg, van alle tijden. Catharina van Amersfoort (1676-1744) kreeg hiermee in Haastrecht te maken toen haar man Gerrit van Leeuwen, een koopman in goeden doen, op latere leeftijd aanvallen kreeg van geweld in relatie tot -volgens de artsen- hypochondrie. Hielp de magistraat van Haastrecht haar? Welke belangen speelden er? Het Hof van Holland en later de Hoge Raad van Holland moesten er nog bij te pas komen. Uiteindelijk komt het in de familie toch nog goed.

S* Zaterdagmiddag 11 oktober 2025. Let op, dit betreft een MIDDAG

Inloop: 13.30 – 14.00 uur

Lezing: 14.00 – ca. 16.30 uur

Onderwerp: **Vastlopers en droogkokers, uitzichtloze genealogische herkomst-problemen**

Spreker: Harmen Snel

Iedere genealoog is in zijn of haar onderzoek wel opgelopen tegen schier onoplosbare problemen. Vooral als het gaat om de herkomst van het gezochte familielid. Harmen Snel geeft deze middag een lezing met een bijzondere vorm van participatie van de leden van de afdeling. De aanwezigen krijgen dit keer **de gelegenheid om hem dat ene nooit opgeloste probleem voor te leggen**, om zodoende samen mogelijk tot vervolgmogelijkheden voor verder onderzoek te komen.

Er zijn echter **een paar voorwaarden**:

1. De vraagstelling in voldoende context aanleveren (wat heeft de onderzoeker zelf al gedaan?) en de vraag dient vooraf te worden gemaild naar de redacteur van de afdeling, die de mail doorstuurt naar de spreker.
2. De problematiek is bij voorkeur herkomst-gerelateerd en moet de plaatselijke regio overstijgen. Spreker is absoluut geen kenner van het Kennemerland of

Leiden, dus of die ene familie nou uit Warmond of Sassenheim afkomstig was kan hij niet beoordelen.

3. De vraagsteller dient aanwezig te zijn bij de lezing, om eventueel toelichting te kunnen geven. De spreker gaat niet schriftelijk reageren op problemen van vraagstellers die niet aanwezig zijn op 11 oktober.

Het is dus niet de bedoeling dat de spreker uw probleem oplost, zo simpel zal het in de meeste gevallen ook niet zijn, maar indien mogelijk richting geeft aan verder onderzoek.

Harmen Snel heeft vanaf 1981 tot begin dit jaar gewerkt bij het Stadsarchief Amsterdam en meer dan veertig keer meegewerkt aan Verborgten Verleden.

Dinsdag 18 november 2025

Inloop: 19.15 – 20.00 uur

Start avond 20.00 – 22.00 uur

Onderwerp: **Zoeken in de gegevens van FamilySearch**

Spreker: Mevr. Yvonne Bosch

Ledenvergadering vanaf 21.30 uur.

In het ontmoetingscentrum De Schakel,
Pijnboomstraat 17, 2023 VN te **Haarlem**.

Dinsdag 16 december 2025

Inloop: 19.15 – 20.00 uur

Start avond 20.00 – 22.00 uur

Onderwerp: **Misdaad en straf in een Hollandse stad 1673-1811**
Een zoektocht

Spreker: Dhr. Maarten Muller

Voorouderspreekuur in Oegstgeest en Haarlem

Op de voorouderspreekuren is iedereen van harte welkom met vragen met betrekking tot genealogie, zowel leden als niet-leden.

Wilt u beginnen met onderzoek naar uw voorouders en weet u niet hoe dat moet? Bent u vastgelopen met uw onderzoek of tijdens het onderzoek zijn verschillende vragen ontstaan? Op het voorouderspreekuur treft u enkele bestuursleden die met u zullen meedenken. Wij helpen u graag met uw vragen over stamboomonderzoek en familiegeschiedenis.

In Oegstgeest doen wij dit in samenwerking met vrijwilligers van Historische vereniging Oud-Oegstgeest.

Het voorouderspreekuur in 2025 wordt gehouden in:

Oegstgeest

Waar: Openbare bibliotheek, Lange Voort 2 T,
2341KA Oegstgeest

Data: Elke **1^e zaterdag** van de maand: 5 juli, 2 aug,
6 sept, 4 okt, 1 nov, 6 dec.

Tijd: 10.30 tot 12.30 uur

Haarlem:

Waar: Noord-Hollands archief, Jansstraat 40,
2011RX Haarlem

Data: Elke **3^e zaterdag** van de maand: 21 juni, 19 juli,
16 aug, 20 sept, 18 okt, 15 nov, 20 dec.

Tijd: 10.00 – 13.00 uur

Op zaterdag 6 september staan we *mogelijk* met een kraam op de markt in het stadhuis te **Leiden**.

Wij zijn blij dat de Historische Vereniging Oegstgeest op 6 september het voorouderspreekuur dan zonder onze inbreng voor haar rekening wil nemen.

De week erna, op 13 september, kunt u ons achter een kraam vinden op de markt in **Leiderdorp**.

Vindt u het leuk om ons bij de kraam te helpen? Geef het door aan Ab Stikkelorum voorzitter-ryn@ngv.nl

NGV-Evenement

Familiegeschiedenis 2025

27 september 2025

Hooglandse Kerk te Leiden.

Thema: **Vrouwen en hun verborgen verleden.**

De entree is gratis. Bij de ingang wordt summier geregistreerd wie er binnenkomen, want we willen graag weten wie het evenement en de lezingen komen bezoeken.

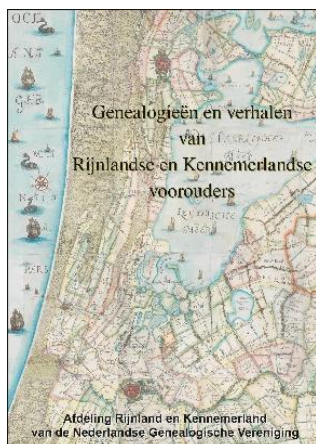
Begin augustus komt een mailadres beschikbaar voor aanmelding voor de lezingen.

Momenteel hebben circa twintig verenigingen een kraam gereserveerd in de kerk. Binnenkort komt hierover meer informatie op de website:

<https://www.ngv-afdelingen.nl/ryn/>

Verhalenboek Rijnland en Kennemerland, deel 2

Dertien enthousiaste leden hebben een artikel geschreven voor onze nieuwe publicatie:

Genealogieën en verhalen van Rijnlandse en Kennemerlandse voorouders, deel 2.

In deze uitgave wilden wij graag, zeker voor de helft, verhalen over vrouwen centraal stellen. En dat is beslist gelukt.

De schrijvers pakten uit met verhalen over bv.:

De verbanning van de Valkenburgse Maria Kleijn / twee hospita's aan de Beestenmarkt in Leiden / de Matria-cirkel van Trijntje Vink uit Noordwijk aan Zee / 6 generaties vrouwen van boerderij Langeveld uit Lisse / twee koffievrouwtjes en een fruitvrouwtje uit de Leidse studentenwereld begin 20ste eeuw / het leven van de rijke Wijnanda Petronella van Hoolwerff / een speurtocht naar een familiegeheim / een speurtocht naar de doopgegevens van Lena de Klerk. Verder de Joodse familie Kloeten en Breestraat 52 te Leiden / Dirk van Alkemade en huis Ter Leede uit Sassenheim / een digitale zoektocht naar twee, in de 19^e eeuw, verdwenen broers uit Haarlem / en een verhaal over een tijdelijke emigratie van voorouders naar Rusland met bijzondere details.

Het boek zal worden gepresenteerd op 27 september op het NGV-Evenement-familiegeschiedenis 2025.

Vrijwilligers gevraagd voor het NGV-Evenement Familiegeschiedenis 2025

Op het NGV-Evenement Familiegeschiedenis 2025 zijn vrijwilligers nog zeker welkom. Zij vervullen allerlei belangrijke activiteiten als koffie/thee schenken, inschrijven en wegwijs maken van de bezoekers, hulp bij opbouw en afbouw, taken en taakjes waarvoor we bijzonder goed hulp zouden kunnen gebruiken. Op deze dag kunnen kinderen ook een wapen of een stamboom inkleuren of tekenen. Ook daar zoeken we nog vrijwilligers bij.

Wij verheugen ons erop om samen met u van deze dag tot een doorslaand succes te maken. Inmiddels hebben zich 15 vrijwilligers gemeld. Daar zijn we heel blij mee, maar meer hulp verwelkomen we graag. Meldt u aan via het mailadres van Ank Poland redactie-ryn@ngv.nl Dat kan ook als u een paar uurtjes beschikbaar heeft.

Het programma over het NGV-Evenement Familiegeschiedenis 2025 vindt u op de website **Evenement 2025 – NGV Rijnland en Kennemerland**

Verslag lezing: De wraak van Anthonis van Eembrugge; een bende die opereerde eind 16^e eeuw”.

Door: Jan Leeuwenhoek

18 februari 2025

Ab Stikkelorum heet de aanwezigen hartelijk welkom en specifiek Cor de Graaf, de gemeentearchivaris van Leiden. Hij meldt dat de aanwezigen de speciale folder over het NGV-Evenement in de Hooglandse Kerk op 27-9-2025 kunnen meenemen. Ab is blij dat het archief deze bijeenkomst ook support!

Hij geeft het woord aan Cor: het belooft een spannende avond te worden!

Cor vindt het leuk hier weer te zijn, in de jaren’90 was hij bestuurslid van deze afdeling. Cor combineert twee belangstellingswerelden: numismatiek (studie van het geld) en genealogie. Met dat laatste startte hij lang geleden. Hij was een jaar of 15 toen hij de statenbijbel van zijn overgrootvader zag met allemaal gegevens erin. Daardoor geïnspireerd is hij stamboomonderzoek gaan doen.

Na een gesprek met wijlen dhr. Schelhaas -gemeentearchivaris en óók voorzitter van deze afdeling Rijnland- koos hij voor de studie archivaris.

Er zijn verschillende soorten niet-officiële munterij. Een belangrijke groep vormt de Hagemunterij. Die is semi-legaal, zonder toestemming van de overheid. Er werden munten geslagen op naam van de lokale Heer. Er is wel een muntmeester. De munten lijken erg op gangbare munten, maar ze bevatten meestal iets minder edelmetaal. Een oud voorbeeld is Jan III van Arkel, heer van Heukelom midden 15^e eeuw. En Reinoud II van Coevorden.

De echte valse munten zijn voor een groot deel van minderwaardig metaal gemaakt. En er is geen verwijzing naar de maker. Vaak wordt tin gebruikt. Soms maakte een individu deze; soms was er een bende actief.

Een van de oudste voorbeelden van een individuele valsemunter is **Harmen van der Strijse**, die in Utrecht rond 1345 opereerde. En in Leiden 1576 **Gillis Baertsz.** van Amsterdam, die oortjes van het Catharinagasthuis vervalste. Valsemunterij werd zwaar gestraft. Vaak werd de ketelstraf toegepast. Een persoon werd in een ton met water gedaan en dat water werd aan de kook gebracht.

Cor noemt enkele bendes van valsemunters. Zo was er in Heukelom een groep rond 1450 die honderden gouden postulaatgulden had gemaakt die uitgegeven werden in Newcastle en in Duitsland. Allen zijn gepakt en hebben de ketelstraf gekregen.

Den Haag rond 1540: de bende van **Catharina le Chasseur**, echtgenote van **Gerrit van Assendelft**, president van het Hof van Holland. De bende kreeg de doodstraf. Zij kreeg een lichte vorm ervan -minst pijnlijk- nl. de onthoofding.

Hoofdonderwerp van deze avond is de bende van de familie Van Eembrugge, o.l.v. **Anthonis van Eembrugge**. Veel mensen van die familie namen deel aan de bende. Dat geldt ook voor een aantal leden van de **familie Flemming**; zijn vrouw was een Flemming. Anthonis was zowel hagemunter als valsemunter. Hagemunter was hij rond 1574 in Thorn, rond 1578 in Hedel en rond 1581 in Zaltbommel. Valsemunter was hij in Hedel rond 1578 en Zaltbommel rond 1582. Dus hij ging steeds meer valse munten maken. In Den Haag was zijn bende actief in de periode 1578-1580. Zij werkten met het stempel van een daalder uit Hedel 1578. De munt de Spaanse Pistolet werd nagemaakt. Het 1^e proces tegen Anthonis is van 1582; hij werd gedaagd door de Staten van Gelderland. Er waren diverse getuigen, maar de Staten concludeerden dat er onvoldoende bewijs was. In 1584 was er een tweede proces. Anthonis werd gearresteerd door graaf **Frederik van den Bergh**. Ook dit proces mislukte. Mogelijk waren leden van het garnizoen betrokken. Vervolgens vertrok de bende naar Kampen (1585-1589). Daar maakten ze vijf soorten munten. Onder andere de Leeuwendaalders. Hierna vertrok de bende naar Hoorn en regio. In 1586 was de munt van West-Friesland in Hoorn geopend. Muntmeester was een zekere Balthasar, een oom, die er ook al in Kampen bij was. Volgens Cor is er een grote kans dat deze ook bij de valsemunterij betrokken was.

Reliëf van een muntenslager in Rostock. Wikipedia.

In Hoorn werd Anthonis in 1586 met enkele anderen gearresteerd en gevangen gehouden in Enkhuizen. Hij werd dit keer veroordeeld en wel tot het een kwartier staan op het schavot met een ketting met valse munten; hij kreeg een brandmerk; een boete van 6.000 gulden; betaling van de kosten van het proces en de gevangenhouding en tenslotte verbanning. Dat laatste was een lichte straf volgens Cor, want het zou de ketelstraf moeten zijn.

Misschien had hij vrienden.

Het Hof van Holland grijpt in omdat de straf te laag werd geacht. Hij kreeg daar echter ongeveer dezelfde straf, alleen geen brandmerk, en omdat er vormfouten waren was de straf toch niet hoger.....

In 1589 en 1590 waren ze actief in Leiden en Katwijk. Een belangrijk man in die tijd was **Jan Fredericxz.** en diens vrouw, ze woonden aan de Hooigracht. Daar

slaan ze meer dan 1.000 daalders. Ene **Pieter Bosch** wordt in 1590 in Haarlem veroordeeld. En een ander bendelid in 1591 in Den Haag. De vrouw van Jan Fredericxz werd bij verstek veroordeeld -de eis was de doodstraf-, maar ze was voortvluchtig. Het huis van Jan werd geconfisqueerd. Bijzonder is dat, toen diens twee kinderen het huis terug wilden, dat ze dat ook kregen! Uiteindelijk werd Anthonis toch in 1591 veroordeeld en wel met de dood door wurging.

Cor de Graaf heeft ook een analyse gemaakt van de omvang van de valsemunterij van de bende van Anthonis. Hij concludeert dat de winst in een periode van 12 jaar ongeveer 443.000 gulden moet zijn geweest; een geweldig groot bedrag in die tijd. Het is ongeveer 20 maal het bedrag van wat je toen normaal kon verdienen. Belangrijk is dat valse munten soms werden geslagen met goede stempels, dus ze zijn niet direct herkenbaar. Het enige punt is dan het gehalte, maar dat is moeilijk te zien. Cor denkt dat er in particuliere verzamelingen en ook in musea nog veel munten aanwezig zijn die voor echt worden gehouden, maar die feitelijk vervalsingen zijn; de zoete wraak van Anthonis van Eembrugge!

In de vragenronde wordt gevraagd of er toezicht was om het slaan van munten. Dat was er nauwelijks, geeft Cor aan. Wel is het zo, dat de ramen open stonden bij de muntmakers, dus dat er een vorm van openbaarheid was.

Hoe zat het internationaal? Er werden bladen gepubliceerd met de waarde van veel buitenlandse munten, dus je kon de waarde goed zien.

Ab dankt Cor de Graaf hartelijk voor zijn interessante lezing!

Hij memoreert dat de volgende afdelingsvergadering in Haarlem wordt gehouden. En op 27 september hebben we de belangrijke NGV-bijeenkomst in de Hooglandse Kerk!!

Verslag lezing:

Via het zaad van Karbaat naar een onbekende soldaat

Door: Jan Leeuwenhoek

20 mei 2025

Bijeenkomst van de afdeling Rijnland en Kennemerland van de NGV op 20 mei 2025 in het ontmoetingscentrum De Schakel aan de Pijnboomstraat 17.

Ab Stikkelorum heet de aanwezigen hartelijk welkom en specifiek Robert Philippo, die vanavond de lezing houdt. Hij combineert Genealogie met Genetica en Geschiedenis, de drie G's; een brede benadering die veel blijkt te kunnen opleveren! Robert vindt het plezierig hier in Haarlem te zijn; een deel van zijn verhaal speelt zich ook in Haarlem af.

Hij is als genealoog niet alleen bezig met onderzoek voor hemzelf, maar helpt ook buitenlanders met Hollandse voorouders. Ook is hij actief op het DNA-vlak

en heeft hij een speciale belangstelling voor migraties in de periode 1500-1800. Bezig zijn met de drie G's helpt hem om betere resultaten te bereiken.

Op het onderwerp van vanavond kwam hij door het vinden van de geboorte van **Abraham Philipppo** in 1801, als zoon van de ongehuwde **Neeltje Philipppo**. Wie zou de vader van Abraham zijn? Abraham Philipppo trouwt in 1823 als zoon van Neeltje met **Zusanna van Vliet**. Bijzonder is dat Abraham de geboorte van hun zeven kinderen steeds aangeeft onder de naam van **Abraham Hooft**. En in de marge van die geboorteaktes is een besluit van de rechtbank van Haarlem genoemd van 21-3-1848 dat hij zich foutief Hooft noemde en dat zijn ware naam was Philipppo. Dat dit triggert tot het doen van onderzoek is duidelijk! In het eerste huwelijk van hun kinderen op 7-4-1847 wordt zoon **Jeremias Hooft** genoemd. Daarin wordt in de marge opgemerkt dat vader en kind Philipppo heten. Dit heeft geleid tot de uitspraak van de rechtbank en in de latere huwelijken van kinderen wordt dit punt niet meer genoemd: ze heten gewoon Philipppo.

Robert hoopte dat DNA-onderzoek zou kunnen helpen en hij kreeg twee mannelijke nakomelingen zover dat ze een Y-chromosomenonderzoek zouden doen. Het Y-DNA, dat alleen mannen hebben, blijft hetzelfde over vele eeuwen. Er is nauwelijks sprake van veranderingen. De twee mannelijke nakomelingen hadden dan ook een genetische afstand van 0. Interessant was dat een andere man ook een afstand van 0 had. Desgevraagd gaf die aan een donorkind te zijn. Zijn biologische vader zou zijn **Arnoldus van der Hooff**. Dat lijkt wel veel op Hooft!

Robert ging vervolgens de voorouders uitzoeken van deze persoon en hij had die van de Philipppo's al. Daarna liet hij autosomaal onderzoek doen. Dat onderzoek kan verwantschappen aangeven, zowel mannelijk als vrouwelijk, wat terug kan gaan tot ca. 200 jaar. De twee Philipppo's bleken een kleine relatie te hebben met de kinderen van de zaadarts **Karbaat**, bij wie in het kader van een rechterlijke procedure DNA was afgenomen. Daar zit dus ook een relatie. Karbaat bleek een grootmoeder Van der Hooff te hebben. Het onderzoek leidde tot de conclusie, dat de gemeenschappelijk voorvader een kind was van **Arnoldus van der Hooff** (1747-1802) en **Geertruida Kerkhuis** (1743-1795). Daaruit zouden drie zonen in aanmerking kunnen komen.

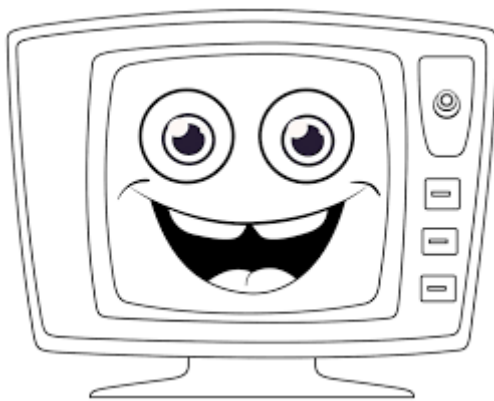
Robert onderzocht zoon **Abraham van der Hooff**. Wat speelde zich af in Haarlem toen Abraham, zoon van Neeltje Philipppo, werd verwekt? Uit het onderzoek bleek dat Abraham soldaat was en had getekend voor de periode 1797-1805. Er waren enkele heel precieze publicaties over de Bataafse Rijdende Artillerie. Het

bleek dat Abraham (van der) Hooff diende onder kapitein **d'Anguerand**, die twee compagnieën onder zich had. Eén ervan vertrok na 18-4-1801 naar Haarlem en de ander was al in Haarlem!

Dus: de combinatie van genealogie, genetica en geschiedenis maakt het zeer waarschijnlijk dat de vader van Abraham Philippo, Abraham (van der) Hooff was.

Ab Stikkelorum is onder de indruk van het verhaal. Het is voor hem een eyeopener dat je deze resultaten kunt behalen bij het vinden van een onbekende vader.

Streamen van lezingen; deel uw ervaringen met ons

Verschillende mensen volgen onze lezingen via streaming. De ene keer zijn dat er ruim twintig, de andere keer wat minder. Graag willen we weten wat jullie ervaringen zijn met het volgen van de lezingen op deze manier. Wat gaat goed en wat kan beter.

Maar ook, waarom koos u voor streaming? Was het slecht weer? Te ver weg? 's-avonds liever niet op pad gaan? Gemak? Etc.

Reageer als u wilt naar penningmeester-ryn@ngv.nl

Voorouderspreekuur in de regio

NGV-afdeling Delfland:

Elke 2^e woensdag van de maand van 14.00 tot 16.00 uur in:

Stadsarchief Delft, Gantel 21, 2635 DP Den Hoorn.

Historische Vereniging Alphen (werkgroep genealogie):

Elke 2^e zaterdagmiddag van de maand van 13.00 tot 16.00 uur in:

De Vergulde Wagen, Van Boetzelaerstraat 48, Alphen aan den Rijn.

Historisch Museum Hazerswoude-Dorp

Elke 4^e zaterdag van de maand zal een werkgroepje aanwezig zijn van 14.00 – 15.00 uur in het Hist. Museum op Dorpsstraat 66, 2391 BK Hazerswoude-Dorp.

Studiegroep Genealogie Westland:

Elke 3^e zaterdag van de maand van 13.30 uur tot 15.30 uur in:

Het Westlands Museum – Middelbroekweg 154 te Honselersdijk.

Jubilarissen 2025

50 jaar lid van de NGV!

Zonder dat hij erop was voorbereid werd onze voorzitter Ab Stikkelorum tijdens het voorzittersoverleg te Bunnik op 10 mei in het zonnetje (en de bloemetjes) gezet.

Op zijn 18^e verjaardag kreeg hij van zijn vader het NGV-lidmaatschap als cadeau aangeboden. Dat bleek een gouden cadeau voor hem en voor ons.

En er zijn nog drie jubilarissen in onze afdeling die we graag willen feliciteren:

Dat zijn de heren:

S. van Rookhuizen uit Beverwijk.

Hij is 60 jaar lid!

Dhr. C.H. Lagendijk uit Heemstede is 50 jaar lid.

Dhr. J.J. van der Does uit Hillegom werd ook 50 jaar geleden lid van de NGV.

Van harte gefeliciteerd allemaal.

De oorkondes zijn inmiddels opgestuurd naar bovengenoemde jubilarissen.

Cursusaanbod 2025 en 2026

Cursusaanbod stamboomonderzoek voor beginners

- Bibliotheek en Volksuniversiteit **Oegstgeest**: Woensdagochtend 29 oktober, 5, 12 en 19 november. Woensdagochtend van 10.00 tot 12.00 uur. Deze cursus wordt gegeven door Cees Jan van den Hoek.
- Volksuniversiteit **Leiderdorp**: Woensdagavond 28 januari, 4, 11 en 25 februari, 4 en 11 maart. Deze cursus wordt op woensdagavond gegeven door Sytske Visscher.
- Volksuniversiteit **Lisse**: Maandagavond 13 oktober, 27-10, 10-11 en 24-11. Van 19 tot 21 uur. Cursusleider Hans Gutlich.
- Stichting Planck **Katwijk**: Donderdagochtend 16 oktober, 30-10, 13-11 en 27-11. Van 10 tot 12 uur. Cursusleider: Hans Gutlich.

Hoe onoverbrugbaar de culturen misschien ook lijken, in een Noord Afrikaans land ervaarde ik de 19e-eeuwse Leidse armoede. Ik begreep mijn voorouders beter, toen ik daar mensen in grootse armoede zag samenleven. Ezeltjes werden voor mij de paard en wagens die spullen van A naar B brachten en mannen die met karretjes hetzelfde deden, werden voor mij de loopknechten en sjouwers die Leiden kende. Dit hoeft nog geen armoede te betekenen, maar wel de lange werktijden die nodig zijn om een paar centen te verdienen. Op straat zag ik bedelaars en mensen met een beperking en sommigen waren nog weer anders zichtbaar pover. Ongewassen, in schamele kleren hielden zij hun hand op of waren op zoek naar kleine klusjes voor een grijpstuiver. Buiten speelden hun kinderen op straat, sommigen maakten plezier en anderen werkten mee om voor een onzeker inkomen te zorgen. Kinderarbeid zouden we het noemen, maar niemand keek er vreemd van op. Huizen waren schamel en kenden een basaal interieur. Overal zag je mensen buiten zitten, niets doend. Door de mensen te groeten merkte ik dat deze schijnbare eenlingen wel deel uitmaakten van de samenleving. De hardheid van het bestaan uitten mensen naar elkaar door het soms gebruiken van overmatig stemgeluid. Op andere momenten was het weer gezellig en saamhorig. Er was een netwerk van ons kent ons en buitenstaanders of toeristen waren snel in beeld. Mannen en vrouwen hadden hun eigen wereld en de moskee was een belangrijke houvast in het leven. Soms was er vast werk, maar soms ook niet en een aantal keer hoorde ik vertellen over plaatsen waar dagloners werden geronseld. Dit was het wankel evenwicht om de status quo van het bestaansminimum overeind te houden. Er hoeft maar iets te gebeuren of je zakte door het ijs.

Als toerist voelde ik me ongemakkelijk en ervaarde ik hoe goed het in het Nederland van 2025 gaat. Bij het schrijven over mijn familiegeschiedenis vol 19e-eeuwse armoede had ik eerder geen 'persoonlijke' beelden.

Vrouwen hadden een eigen wereld met hun 'straatkinderen' in de buurt. De kunst van het moederschap was de titel van een tentoonstelling met bijbehorend boek in het Nederland van begin jaren tachtig.¹ Kaatje Stikkelorum probeerde die kunst machtig te worden.

Op 7 augustus 1820 om 8.00 uur 's-morgens werd **Katharina Stikkelorum** in het huis aan de Leidse Waardgracht op nummer 510 geboren, als dochter van

1. J. van Balen, M. Burger, L. Brandt Corstius e.a., De kunst van het moederschap, leven en werk van Nederlandse vrouwen in de 19e eeuw, Sun Nijmegen, 1982.

Jannetje Kenbeek en Isaac Stikkelorum. Het was een zogenaamd wevershuisje waarin haar kribje stond. Omdat Katharina op 27 september 1849 in de bedelaarskolonie Veenhuizen (Drenthe) zou overlijden, intrigeert mij haar geschiedenis. Op 17 november 1842 trouwde zij met **Lambertus Boom**. Na Katharina's dood trouwt haar weduwnaar met zusje **Jacoba Stikkelorum**.

Voorgeschiedenis

Vader Isaac Stikkelorum was schrobbelaar en leefde in Leiden van 1783 tot 1847 en was getrouwd met Jannetje Kenbeek. Jannetje was in het Leiden van 1791 geboren en zou oud worden. Zij stierf op 79-jarige leeftijd in 1870. Isaac was textielarbeider en waste, ontvette en ontklitte de ruwe wol, zodat het daarna gesponnen en geweven kon worden. Tien jaar later was hij twijnder en draait meerdere garens met een twijntoestel in elkaar. Het getwijnde garen werd vaak daarna gebruikt in het weefproces, waar het diende als inslagdraad. In die tijd waren er nog nauwelijks stoommachines. Isaac werkte onder zware arbeidsomstandigheden, met lange werkdagen van minimaal 6 tot 6 of later, tegen een marginaal loon. In het Noord Afrikaanse land heb ik dit werk op een aantal plaatsen – op straat bij een kleine werkplaats – zien uitvoeren. Vader Isaac kon niet schrijven. In 1830 was moeder Jannetje spinster. Tot ca. 1850 was spinnen hoofdzakelijk nog huisarbeid, veelal gedaan door vrouwen en kinderen als neveninkomen. De gesponnen draden gingen naar wevers of fabrikanten.

Isaac's broer, de nachtwaker **Noach Stikkelorum** was het zwarte schaap in de familie. Hij was als medeplichtige betrokken bij een moord, werd voor twaalf jaar uit Leiden verbannen, ging naar zee en zijn overlijden is in 1814 in Duinkerken aangegeven.² Ongetwijfeld zullen de verhalen over hem nog lang hebben doorgeklonken. Ook omdat zijn zoon **Noach jr.** in 1856 als bedelaar naar het derde gesticht in Veenhuizen (Drenthe) werd 'opgezonden'. Veenhuizen – zoals gezegd - was één van de zeven Koloniën van Weldadigheid en de grootste onvrije kolonie. Gezinnen, wezen, bedelaars en landlopers verbleven hier 24-uur onder streng toezicht in gevangenschap.

Jannetje Kenbeek zal het werk gecombineerd hebben met haar rol als moeder. Niet alleen van Katharina Stikkelorum, maar ook van **Jacobus** (1812-1841), **Abraham** (1814-1859), **Jannetje** (1818-1849) en later **Isaac** (1823-1903), **Jacoba** (1825-1901), **Pieterella** (1828-1860), **Lena** (1830-1897) en **Johanna** (1834-1835). Op het moment van Katharina's geboorte waren **Abraham** (1810-1811) en **Isaac** (1813-1813) al overleden.

2. ELO: Toegang nr.: 0508 (Oud rechterlijk archief Leiden); Crimineel vonnissenboek, inv.nr. 3+66, p. 120 vso.

Kaatje

Kaatje was net als haar moeder spinster. Ze spon al voor haar huwelijk en zal zich het beroep werkendeweg hebben eigen gemaakt. Schrijven had ze nooit geleerd. Met haar 1 meter 41 was ze naar tegenwoordige maatstaven niet groot. Kaatje was een brunette met bruin haar en bruine ogen. Ze had een egaal rond gezicht en haar mond en neus waren niet opvallend.³ Mij lijkt dat niet onaantrekkelijk. Een Leidse tongval met de rollende “r “ zal haar niet vreemd zijn geweest. Ze sprak de taal van de gracht. Op haar 22^e trouwde Katharina op 17 november 1842 op het Leidse stadhuis met de zeven jaar oudere Lambert Boom (* Leiden, 24 oktober 1813). Daar zal een borrel op gedronken zijn. Fabriekskinderen maakten vaak kennis met een partner in de buurt, op straat, op de kermis, via het kerkelijk leven – Kaatje was gereformeerd – of op het werk.⁴ De jonge echtgenote stond nu op eigen benen en moest in haar huisje aan de Waardgracht voor warm eten zorgen. Tot omstreeks 1850 werden voornamelijk eenpansmaaltijden op een open vuurtje gekookt, daarna gebeurde dit ook op kookkachels en rond 1860 verschenen petroleumstellen in arbeidersgezinnen⁴.

Lambert

Kaatje had een economisch en daardoor maatschappelijk zwakke man getroffen en zelf had ze ook weinig mogelijkheden. Vanuit Leiden was Lambert op 1 april 1831 als achttienjarige naar de bedelaarskolonie Ommerschans ‘opgezonden’, om op 1 augustus van dat jaar naar de kolonie Veenhuizen overgeplaatst te worden. In Leiden was hij zonder werk. Met stamboeknummer 2232 zou Lambert daar tot 4 april 1837 blijven.⁵ Een hele tijd. Lambertus was over de maatschappelijke rand gevallen en moest volgens ‘de modernste inzichten’ door (land)arbeid discipline leren, om uiteindelijk weer aan de goede kant van de streep een plaats in de Leidse samenleving te verwerven.

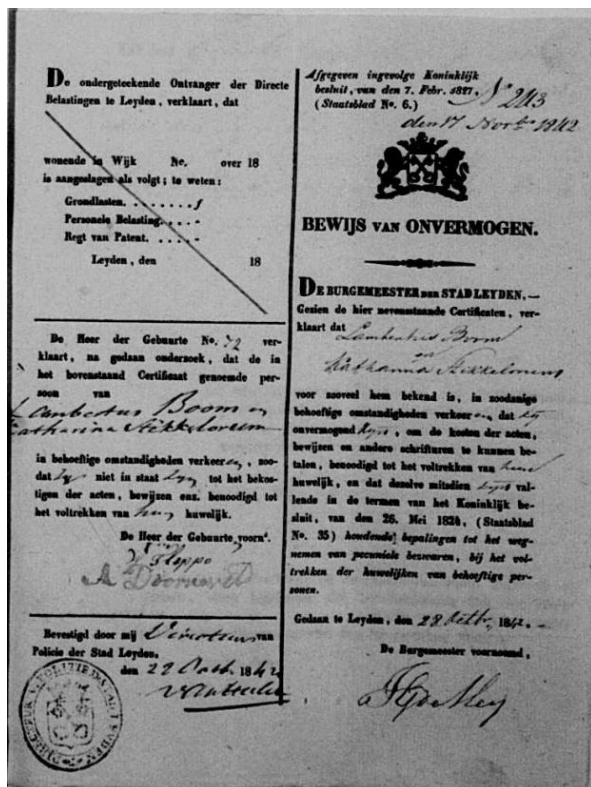
De bijlagen bij de huwelijksakte onderstrepen de benarde situatie van het stel in het huwelijksjaar 1842.⁶ De buurtheren van gebuurte 72, de heren **W. Flippo** en **A. Doorneveld** kwamen na onderzoek tot de conclusie dat Lambertus Boom en Katharina Stikkelorum in zulke behoeftige omstandigheden verkeerden, dat zij financieel niet in staat waren de voor hun voorgenomen huwelijk noodzakelijke

3. Drents Archief, Inschrijvingsreg. veroordeelde bedelaars en vrijwilligers 1822-1866 - deel N, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 432, akte 3629.

4. RCJ van Maanen e.a. Leiden, de geschiedenis van een Hollandse stad, St. geschiedschrijving Leiden 2004, dl 3 (1795-1896), hoofdstuk ‘Sociale verhoudingen en maatschappelijke zorg’ door Jaap Moes, p. 96-99.

5. ELO, SAIII 1816-1929 inv.nr. 1817 (1844-1851); www.erfgoedleiden.nl/component/lei_files/download/id/557

6. Familysearch, huwelijks bijlagen Leiden 1842, scan 1164.

documenten te betalen. Op 22 oktober 1842 bevestigde de directeur van de Leidse politie het onderzoek en op 28 oktober tekende burgemeester de Meij Bewijs van onvermogen 1842. FamilySearch.

namens het gemeentebestuur het bewijs van onvermogen. Op de huwelijksdag 17 november werd het besluit afgegeven. De bruidegom was op het moment van trouwen vellenblotersknecht en kwam een paar grachten verder van de Uiterstegracht. Ook Lambert was het schrijven niet machtig. Lambertus zou rond 1832 dienstplichtig zijn geweest, want hij was onder nummer 251 ingeloot. De

kolonievader van Ommerschans richtte zich met een verzoek over deze dienstplicht tot de provinciale Commandant van Overijssel, de Generaal Majoor **De Roye van Wicher**. Op zijn beurt schrijft de Generaal Majoor op 11 mei 1831 vanuit zijn hoofdkwartier in Zwolle aan de permanente commissie der Weldadigheid in Den Haag met een verzoek aan koning Willem I.⁷ Mocht Lambertus Boom in dienst moeten, dan – zo verzoekt hij – graag “*zijn geschiktheid als zodanig te doen onderzoeken*”, waarna Lambertus dan weer terug naar de kolonie zal gaan. De aanleiding voor dit verzoek is onduidelijk, hoewel er in de bronnen op twee plaatsen wordt vermeld dat Lambertus over hoofdpijn klaagde. Op 15 februari 1841 werd in Den Haag (pas) beslist dat dienstplichtige Boom onder de maat was en dus te klein om daadwerkelijk dienst te nemen. Een ongezond voedingspatroon zal aan zijn kleine postuur hebben bijgedragen. Hij had een lengte van 1 el en 6 palmen. Verder had hij bruin haar, bruine ogen en een rond aangezicht, met een rond voorhoofd en ronde kin. Zijn neus en mond waren groot.⁸ Door Lamberts veroordeling in 1831 is er ook een signalement uit Ommerschans van hem bewaard gebleven. Hij was daar 1 el, 2 voet en 4 duim lang, had een rond aangezicht, blond haar en bruine ogen, een

7. Drents Archief, Allekolonisten.nl Ingekomen brieven; 5-3-1818 – 29-12-1847, archiefnr. 0186, inv.nr.114.

<https://allekolonisten.nl/nl/allekolonisten/persons?ss=%7B%22q%22:%22lambertus%20boom%22%7D>

8. Familysearch, huwelijks bijlagen Leiden 1842, scan 1167.

dikke neus en een grote mond en ronde kin. Verder klaagde hij over een zeer hoofd, wat ook werd genoteerd.⁹ Mijn inschatting is dat hij een ruwe bolster had. Als vellenbloter had Lambert ongezond werk. Lambertus verwijderde de wol van schapenvellen door de vellen in te smeren met zwavelnatrium. Of hij hielp als knecht daarbij. Hij weekte de huid in het water en vervolgens schraapte hij vleesresten, vet en haar weg. Daarna ging de huid naar de leerlooierij en de wol naar de schrobbelaar. Lambert werkte waarschijnlijk in de open lucht of in een vochtige schuur voor zijn opdrachtgever. Zijn werk is ongeschoold te noemen, hoewel ervaring, snelheid en precisie nodig was om massa te maken om de huid van het schaap niet te beschadigen. De eerste man zou laag geschoold kunnen zijn. Voor het werk moest je sterk zijn en uithoudingsvermogen hebben. Ongeschoolden werden in economisch slechte tijden als eersten ontslagen en als het met een bedrijf weer wat beter ging werden ze weer aangenomen.⁴ Ook het seizoen speelde een rol. In de zomer was er meer werk dan in de winter, wat kwam door het slachtseizoen, de verwerkingstijd van de huiden en de weersomstandigheden. Lambert had dus met een wisselend inkomen te maken door zowel seizoensinvloeden als economische invloeden. Dat hij de rol van knecht had, maakte zijn positie nog kwetsbaarder. Gemiddeld en full time verdiende een vachtenblotersknecht rond 1850 naar schatting 0,80 cent tot 1 gulden per dag.

Kaatjes huwelijk

Op 4 december 1843 's-morgens om 6 uur beviel Kaatje in de bedstee van haar woning aan de Waardgracht van dochter **Johanna**. Johanna was in de eerste maanden na het huwelijk ergens eind februari begin maart van dat jaar verwekt. De bedstee was in de binnenkamer aan de achterkant van het arbeidershuisje, mogelijk uitgerust met een paardenharen matras, een hoofdmatras, veren kussens en wollen en katoenen dekens met linnen lakens en slopen. Als er weinig geld was lag er niet meer dan een stromatras met een deken of oude jas. Mogelijk hadden Kaatje en Lambert de baby tussen hen in of in een kribje aan het voeteneind.⁴ De vroedvrouw zal met een buurvrouw de bevalling hebben begeleid, waarbij het warme water gekookt werd in een hoek van de binnenkamer, of in een 'snuivertje', een kookgelegenheid onder een afdakje op het binnenplaatsje.⁴ Het meisje werd volgens traditie vernoemd naar haar grootmoeder **Johanna Baars**. Op de dag van de bevalling arriveerde Lambertus om 12.00 uur ter secretarie op het stadhuis aan de Leidse Breestraat samen met

9. Drents Archief, Inschrijvingsregisters van veroordeelde bedelaars en vrijwilligers 1822-1866 - deel F, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 425, aktenr.2232.

zijn vader **Johannes Boom** die nog aan de Uiterstegracht woonde en warmoezenier was; groenteman. Ook de 30-jarige **Carel Stikkelorum** ging mee. Carel was sjouwer en woonde ook aan de Waardgracht, maar was geen directe familie.

In de nacht van 15 januari 1846 om 1.00 uur beviel Kaatje van Izaäk, die vernoemd werd naar haar vader Stikkelorum. Ze zal aan de gracht aanloop hebben gehad om het nieuwe kindje te aanschouwen. Nadat Lambert zijn tweede kindje die dag nog ten stadhuize had aangegeven, moest hij snel weer naar zijn werk zijn, want hij had nu drie monden te voeden. Het waren zware tijden om het hoofd boven water te houden. *‘Die niet werkt krijgt geen eten’*.¹⁰ Lambertus kwam zonder werk te zitten en zou toch weer werk als sjouwer vinden. Het waren vaak losse klussen die hij moest uitvoeren bij het laden en lossen van schepen, wagens of karren of er moesten goederen van en naar pakhuizen worden gedragen. Opnieuw zwaar en slecht betaald werk. De conclusie werd, dat de huur van de Waardgracht niet meer opgebracht kon worden. Hij betaalde misschien één tot anderhalve gulden, circa 11 procent van z’n inkomen.⁴ Kaatje ging met haar man en kinderen bij haar schoonouders in de Vestestraat inwonen.¹¹

Tussen 1845 en 1850 leed Nederland zwaar onder de aardappelziekte. Er woedde een schimmelziekte die hele oogsten deed mislukken. De winter van 1845 was heel streng geweest, wat samen met de slechte oogsten leidde tot voedseltekorten en stijgende prijzen. Doordat de schimmel bleef waren de aardappels lange tijd duur en ‘niet om te eten’, wat vooral de onderkant van de samenleving trof en dat leidde tot sociale spanningen. In een eerdere periode is uit Rotterdam bekend dat er met aardappels werd gespeculeerd.¹² Ook in Leiden ontstond er al in 1817 onrust over de duurte van levensmiddelen. Aan de gemeente werd gerapporteerd *‘dat er voor de wooning van den winkelier de Mol en den grutter Swanenburg attroupementen waren gevonden’*. In de jaren daarna bleef het rustig, tot de stedelijke overheid het in 1845 nodig vond om maatregelen tegen ordeverstoring te nemen. Op 19 september 1845 om 11.00 uur ontstonden er opstootjes bij grutters in de stad. Soldaten kwamen, omdat *‘eenige personen de waren tot lagere prijzengevorderd, dan voor dezelve waren gesteld, en zich dien ten gevolge op twee à drie plaatsen talrijke*

10. Motto bij de opening van de Stedelijke Werkinrichting in 1852.

11. ELO, overl.reg. Leiden (authentiek afschrift), 1846., archiefnr.0516, (SA III) (1816-1929), inv.nr.4967, akte 408.

12. G.P.M. Pot, Arm Leiden, Levensstandaard, bedeling en bedelden, 1750-1854, Hist. Ver. Holland, Verloren 1994, pag. 149.

zamenscholingengevormd'. Een laatste rel is bekend uit 1847, toen 500 mensen zich verzamelden voor het huis van grutter J.F. van der Velde.¹²

Aardappelziekte. Wikipedia

De honger was een Europees probleem waardoor bijvoorbeeld vele Ieren naar Amerika emigreerden. De aardappel was volksvoedsel nummer een. Het Leidsch Dagblad van 3 oktober 1845 schrijft bijvoorbeeld, dat op een stuk grond in Hillegom waar in augustus zieke aardappelen waren gerooid, half augustus

opnieuw gezonde aardappelen werden gepoot. De krant signaleerde dat het loof van deze nieuw gepote aardappelen opnieuw aangetast was. De krant adviseerde om zo min mogelijk in verziekte grond te poten of minstens drie steek diep te spitten. Een paar weken eerder op 17 september 1845 concludeerde de Leydse Courant op haar voorpagina relativerend en uit de hoogte: *“dat gezinnen wier voornaam voedsel in aardappelen bestaat, daar tot dusverre geen ander letsel ondervonden, dan dat zij den onaangename reuk door het bijvoegen van eenigen azijn moesten overwinnen.”*

In maart 1863 houdt J.J. Creemer in Dilligentia in Den Haag een lezing en spreekt over een *Leidsche achterbuurt* waar door de week een glazige aardappel met azijn wordt gegeten, op zondag vervangen door mosterd. Creemer was een sociaal politiek activist en begenadigd spreker en schrijver. In zijn betoog noemde hij jenever als snoeperij om verder te kunnen leven. Hij had het dramatisch over het donkere beeld van door drank benevelde ouders in de bedstede, terwijl een kind er naast op een strozak stervende is.¹³ In de eerste helft van de 19^e eeuw zorgde de vervuiling in de steden voor nog heel andere problemen: cholera-epidemieën. In 1832 werd de ziekte in Scheveningen voor het eerst geconstateerd. In dat jaar stierven in ons land 10.000 mensen aan die ziekte. In Leiden waren dat er 575. De grachten en stegen waar Kaatje en Lambertus woonden waren het meest kwetsbaar. Vervuild grachtwater binnen krijgen, voedsel eten dat in contact is gekomen met dat water en in aanraking komen met besmette ontlasting of braaksel zorgden voor de overdracht van de bacterie. Slechte hygiëne in dichtbevolkte gebieden maakten het gebied tussen de Leidse Herengracht en de Zijlsingel erg kwetsbaar. De Waardgracht ligt in dit gebied. Ook 1848-1849 (949 doden), 1853, 1859 (327 doden) 1866 (892 doden),

13. ELO, Leidsch Dagblad 12 maart 1863, pag. 2

1869-1874 zijn piekjaren voor de ziekte.¹⁴ Ook andere ziekten als tyfus en pokken lagen steeds op de loer en namen soms epidemische vormen aan.

Om de armoede in de steden te bestrijden, werd in 1818 door **Johannes van den Bosch** de Maatschappij van Weldadigheid opgericht, die zich ten doel stelde armen een nieuw bestaan te laten opbouwen door ze onder andere in Drenthe boerenwerk te laten werken. Zo kwamen er zeven koloniën van weldadigheid. Lambertus had in 1831 al met de bedelaarskolonies van Ommerschans en Veenhuizen kennis gemaakt. In 1856 zou Katharina's neef Noach Stikkelorum jr. naar Veenhuizen gaan.

Van de ene ellende in de andere

Lambertus' tante **Jacoba Boom** overleed op 2 april 1846 om elf uur in een huis aan het Dolhuisgrachtje, hoewel ook zij bij haar broer aan de Vestestraat inwoonde.¹⁵ Een dag later op 3 april 1846 overleed baby **Izaäk Boom**, pas drie maanden oud, 's-morgens om vijf uur in de Vestestraat. Hij had het niet gered. Lambertus vader **Johannes Boom** nam aan de Vestestraat de regie en informeerde Kaatjes broer **Abraham Stikkelorum**, die op de Waardgracht woonde en doodgraver was. Al eerder was Johannes zelf geïnformeerd, dat zijn ongetrouwde zus Jacoba was gestorven. Misschien door zijn broer Izaäk die op het Vrouwenklooster in de buurt van het Dolhuisgrachtje woonde. 3 april om 11 uur werd het overlijden van Jacoba en de kleine Izaäk op het stadhuis aangegeven door de broers Johannes en **Izaäk Boom**, samen met Abraham Stikkelorum. Het overlijden betekende voor Lambert en Kaatje een enorme kostenpost, hoewel hun Izaak pro deo op het armenkerkhof aan de Herenpoort zal zijn begraven. Zou er in de familie sprake van een besmetting geweest zijn? Zou Jacoba haar ziekbed aan het Dolhuisgrachtje hebben gehad om de familie te ontlasten? Kaatje was ten einde raad en Lambertus wist het niet meer.

In de maanden die volgden had Katharina het zwaar. Het werd helemaal uitzichtloos, omdat Kaatje in januari 1847 merkte dat ze opnieuw zwanger was. Ze voelde zich misselijk en kon de zwangerschap er niet bij hebben. Hoe moest het nu verder? Maar het was nu eenmaal zo. Kaatje was druk met overleven.

14. Martijn Storms, blog Epidemieën in kaart brengen: negentiende-eeuwse cholerakaarten van Leiden, <https://www.leidenspecialcollectionsblog.nl/articles/mapping-epidemics-nineteenth-century-cholera-maps-of-leiden> ; HVOL.nl <https://www.oudleiden.nl/publicaties/leidse-verhalen/5812-3-de-cholera#:~:text=De%20cholera%20eiste%20bij%20de, van%201866%2C%20nog%20eens%20892>, overgenomen artikel uit het Leidsch Dagblad van Jan Laurier en Cor Smit; Yory.nl. <https://www.yory.nl/epidemieen-in-de-geschiedenis/>

15. ELO, overl.reg. Leiden (authentiek afschrift) 1846, archiefnr. 0516, (SA III) (1816-1929), inv.nr.4967, akte 408.

Lambert ook, maar op zijn eigen manier. Er was nauwelijks of geen werk. Na het opstaan werd er gegeten wat er op de Vestestraat voorhanden was. Als er niets te doen was, zal Lambert langs de grachten gezworven hebben, op zoek naar klusjes. Zo stel ik me voor. Misschien had hij een vaste plek waar armoedzaaiers samen kwamen om een praatje te maken. De kroeg zal niet ver geweest zijn. Maar ook dat kostte geld. Katharina bleef thuis om met haar schoonmoeder **Sara de Kler** de boel aan kant te brengen en voor de kleine Johanna te zorgen. Ze deed met Sara misschien wat spinwerk als het kon. Verder probeerde ze zo goedkoop mogelijk aan wat slechte aardappelen, vet en heel soms wat slachtafval te komen. Het scheelde iets dat haar schoonvader in de groenten zat. Wie weet sprokkelde ze zaterdag op de markt. Als het nodig was verstelde ze kleren. Geld om derde of vierdehands wat nieuws aan te schaffen was er niet. Ze praatte met de vrouwen op de straat die al even kwetsbaar waren. Op zondag gingen ze stilletjes naar de kerk. Misschien de Loodskerk nabij de Oranjegracht.

Tot overmaat van ramp overleed Kaatjes schoonvader, warmoezenier Johannes Boom op het middaguur van vijf juni 1847, thuis aan de Vestestraat. De Vestestraat was los zand geworden. Of Lambertus zich daarna vrijwillig bij het gezag heeft aangemeld, zich als bedelaar moedwillig bij een veldwachter zo in de kijker heeft gespeeld, dat arrestatie volgde of dat hij ongewenst is opgepakt, het resultaat bleef het zelfde. Uit eigen ervaring wist Lambertus er alles van. Met Kaatje werd hij vastgehouden, wachtende op een veroordeling naar een van de koloniën van weldadigheid. Hun dochtertje Johanna van 3 ½ zal bij opoe Sara de Kler vooralsnog aan de Vestestraat zijn gebleven. Vanaf 1843 moest elke veroordeling voor bedelarij langs de rechter. In een overzicht van het Leidse archief wordt voor beide echtlieden gesproken over een straf van 21 dagen.¹⁶ Dit zal de gerechtelijke uitspraak zijn *'21 dagen opsluiting en daarna opzending naar het bedelaarsgesticht de Ommerschans'*.¹⁷ Alle bedelaars gingen altijd eerst naar het Overijsselse Ommen om wat later met een groepje nieuwen naar een van de drie koloniën in het Drentse Veenhuizen doorgezonden te worden.

Het ging met een groep lotgenoten bewaakt richting Amsterdam, soms met (trek)schuit, dan weer met een gehuifde kar en misschien soms te voet, verder naar het Noordoosten. De trein was nog lang niet overal en werd dan ook nog

16. ELO, Opzendingen van wezen, bedelaars, landlopers naar Hoorn, Ommerschans en Veenhuizen 1819-1851.pdf, waarin "SA III. Inv.nrs. 1815-1817" als bron genoemd wordt. Bij navraag bij het ELO bleek deze bronomschrijving te onnauwkeurig om terug naar de bron te kunnen gaan.

<https://www.erfgoedleiden.nl/collecties/uw-verhalen/uw-verhalen/verhaal/id/256>.

17. Met dank aan Wil Schackmann.

niet ingezet. Uit de registratie van Ommerschans blijkt dat naast Kaatje en haar gezin, uit Leiden de volgende bedelaars met het zelfde transport meegingen;¹⁸

1. **Jan Karel Bartsen** (nr. 3296), geb. Rotterdam 19-03-1809, 3^e maal;
2. **Hendrik Cornelis Spuyman** (nr. 3443), geb. Delft 08-08-1796;
3. **Cornelia Snijders** (nr. 3569), geb. Leiden 31-12-1820, dochter van:
Nicolaas Snijders (nr. 1831), geb. Leiden 06-03-1799;
4. **Maria de Vos** (nr. 3527), geb. Leiden 12-08-1826;
5. **Willem Jongkoen** (nr. 3525), geb. Gouda 17-04-1826, kind van 5585 [deze niet gevonden];
6. **Gerrit Steenhoek** (nr. 3309), geb. Mijnsheerenland 05-01-1812;
7. **Johannes Schroef** (nr. 3684), geb. Leiden 12-11-1788;
8. **Matthys van den Dop** (nr. 3681), geb. Leiden 11-12-1798;
9. **Gerardus Kroon** (nr. 3723), geb. Hillegom 19-05-1792;
10. **Pieter Stephanus** (nr. 3735, geb. Leiden 03-12-1828;
11. **Margaretha Vink** (nr. 3749), geb. Maassluis 06-12-1814;
12. **Johannes Jorinus van Werkhoven** (3788), geb. Voorschoten 22-03-1810 ¹⁹
13. **Margaretha Vink** (3748) geb. Maassluis 06-12-1814 ¹⁹

De reis was zwaar, duurde meerdere dagen en ging over de Zuiderzee naar de overkant. In gevangenissen of armenhuizen werd overnacht. Kaatje zal haar ogen uitgekeken hebben, alhoewel de zes maanden zwangerschap haar zwaar zal zijn gevallen. Misschien voelde de reis een beetje als een bevrijding, weg van de Leidse narigheid.

Op de 23^e van die maand juni 1847 kwamen de bedelaars Kaatje en Lambertus met dertien anderen aan in de kolonie Ommerschans. Lambertus Boom en Jan Karel Bartsen waren hier de “ervaringsdeskundigen”. Op die dag zouden daar ook nog transporten uit Den Haag, Dordrecht en Groningen aankomen. In Ommerschans werden de bedelaars geregistreerd, moesten hun eigen kleren inruilen voor koloniale werkkleding en werden ze in het koloniale systeem van werken en disciplinair heropvoeden opgenomen.

De kolonie Ommerschans had een groot, vierkant centraal gebouw met een binnenplaats. Midden op de plaats was een hek dat (ongetrouwde) vrouwen en mannen bij binnenkomst scheidde. Vrouwen en kinderen hoorden rechts in eigen slaapzalen. Er stonden banken in de slaapzaal, die ’s-avonds opzij gingen zodat er hangmatten naar beneden getakeld konden worden om te slapen. Hier verbleven de hoogzwangere Kaatje en haar dochtertje Johanna onder toezicht

18. Allekolonisten.nl – zoeken op datum.

19. Geregistreerd is “aangekomen [te Ommerschans] uit Voorschoten”. Verondersteld wordt dat meegegaan is met het transport uit Leiden. Aankomst Ommerschans 23 juni 1847.

van zaalopzieners. Lambert ‘woonde’ aan de andere kant.²⁰ Om het gebouw lagen de landbouwgronden waar gewerkt moest worden. Er verbleven rond 1840 wel 1000 tot 1200 mensen tegelijk. Opgetekend vanaf 1839 is er van een van de kolonisten een verslag bewaard gebleven.²¹ De werkelijkheid bleek rauw. *“Terstond bij mijne aankomst [in Ommerschans] werd ik benevens een dertigtal anderen, (...) op eene bovenzaal geplaatst, waar zich ongeveer een zestigtal personen bevonden, van welke zaal wij ons niet mochten verwijderen, en met de meeste strengheid bewaakt werden. (...) Twee dagen verlieden er eer ik gekleed en ingedeeld werd en dit laatste geschiedt niet voor dat men de kleding der Kolonie ontvangen heeft. (...) Op die bovenzaal bevonden zich ongeveer negentig personen (...) waaronder er een aantal waren die niet alleen niet behoorlijk gekleed waren, maar zelfs geen linnen aan het lijf hadden, (...) en die gedurende de reis op het schip, vol ongedierte waren.”*

Er werd beslist dat het gezinnetje Boom-Stikkelorum op 3 juli 1847 naar Veenhuizen doorgeplaatst zou worden. Dat gebeurde eveneens in een groep. Katharina had bij binnenkomst in Ommerschans nummer 3629 gekregen en er werd genoteerd ze de vrouw van 3577 was. Het register vermeldt keurig dat Lambertus voor de tweede keer was ‘opgestuurd’, net zoals opgeschreven werd dat hij gaatjes in de oren had. In 1831 ontbraken die nog.²² Johanna was nog zo klein, dat er van haar geen signalement werd opgenomen. Wel kreeg ze nummer 3635 dat gekoppeld staat aan 3577 en 3629.²³

In het verslag uit 1839 lees ik over zo’n reis: *“ (...) werd ik na tien dagen in de Ommerschans te zijn verbleven, (...) naar het 2^e gesticht van Veenhuizen overgeplaatst. De wijze waarop die overplaatsing gewoonlijk geschiedt (...), is allerellendigst, en dit is het nog zoo veel te meer voor iemand die weet en gevoelt van geen misdadiger te zijn. Des middags ten twee uren vertrok ik met ongeveer vijftig andere kolonisten, onder behoorlijk geleide van een Brigadier en de noodige veldwachters van de Ommerschans. Wij werden met tien man te gelijk op een wagen gepakt. Sommigen van mijne reisgenooten werden geboeid, om welke reden weet ik niet (...). Omstreeks te zes ure des avonds kwamen wij te*

20. Later in Veenhuizen is het aannemelijk dat het gezin Boom een eigen, kleine woonruimte kreeg. Het is mijn veronderstelling dat dit in Ommerschans nog niet het geval was.

21. T.L. Hoff, De Koloniën van Weldadigheid te Ommerschans en Veenhuizen, naar waarheid geschetst door TL Hoff, gewezen kolonist.

22. Drents Archief Inschrijvingsreg. veroordeelde bedelaars en vrijwilligers 1822-1866 - dl L, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 430, akte 3577 / deel Q, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 435, akte 3629 / deel N, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 432, akte 3629.

23. Drents Archief Inschrijvingsreg. veroordeelde bedelaars en vrijwilligers 1822-1866 - dl L, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 430, akte 3635/ dl Q, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 435, akte 3635.

Meppel aan, alwaar de beurtschipper van die plaats naar Veenhuizen zijn schip opende om ons dadelijk in hetzelfde te plaatsen, of liever te pakken. In dit schip moesten wij de nacht doorbrengen, zonder dat iemand van hetzelfde mogt gaan, ja zelfs niet om de noodigste behoeften te verrichten. Om negen ure werd aan elke man een pond roggebrood met kaas en koffij uitgereikt. En zo moesten wij in de maand November den dag afwachten om verder naar Veenhuizen te reizen, alwaar wij dan ook 's-Avonds ten tien ure aankwamen (..).

Zo zullen Kaatje, Johanna en Lambert hun bestemming ook bereikt hebben. Ze zullen het helemaal gehad hebben, vooral Kaatje. Ook in Veenhuizen werden de ongetrouwde mannen en vrouwen gescheiden. Vanwege hun huwelijkse staat, het hebben van een kind en de zwangerschap zal het gezinnetje Boom een eenkamerwoning aan de buitenkant van het vierkante gesticht hebben gekregen.²¹ Dat was gelukkig. De auteur van het verslag gaat verder: “Men moet waarlijk alle menschelijk gevoel verloren hebben, indien men dit zonder tranen in de oogen kan aanzien, te meer als men nagaat den armoedigen staat waarin de kinderen zich bevinden”. Alleen op zondagmiddag mochten ongetrouwde mannen en vrouwen elkaar onder toezicht ontmoeten.²¹

Kolonisten met personeel Veenhuizen 1908-1910. Drents archief

Ook tekort aan aardappelen in Veenhuizen en Kaatje wordt opnieuw moeder

Thuis in Leiden kunnen de beter gesitueerden in hun krant lezen dat de aardappelziekte in de maanden voor de komst van Kaatje ook in Ommerschans

Veenhuizen het leven bepaalt. De Leydse Courant schrijft op 7 mei 1847: *“Op 1 maart 1847 bedroeg het aantal der voormelde kolonisten 7.977. Voor dat getal zou van julij 1846 tot julij 1847 vereischt worden 84.992 mudden [aardappelen]. De oogst van 1846 te Ommerschans en te Veenhuizen heeft, na aftrek der poot-aardappelen, opgeleverd 32.452 mudden; zoodat er een tekort bestaat van 52.440 mudden.”* Later dat jaar wordt men in Leiden nog meer precies op de hoogte gehouden van het aantal gedetineerden in de kolonie Veenhuizen. In het eerste gesticht waren er volgens de Leydse Courant van 20 december 2.067 kolonisten, het tweede werd door 2.240 armlastigen bevolkt en het derde gesticht telde 2.312 mensen op de slaapzalen en hoeven. Boom woonde in het tweede gesticht.²⁴

Op 1 augustus 1847 was Kaatje op 24-jarige leeftijd 's-morgens om acht uur in het tweede gesticht bevallen van **Catharina**. Mogelijk is de baby naar of haar moeder of haar grootmoeder **Catharina Ligtvoet** vernoemd.²⁵ Omdat iedereen in principe thuis beviel, zal dit haar eenkamerwoning zijn gebeurd. Veenhuizen beschikte, naast een arts, ook over een vroedvrouw. Een dag na de bevalling ging Lambertus met de zaalopzichters **Luitje Jansen** en **Kristoffel Gustavus** als getuigen naar de gemeente Norg om zijn dochttertje aan te geven. Hij deed dit bij burgemeester **Lucas Homan**. De blijdschap was van korte duur, want op 27 december om 8.00 uur stierf de baby in het tweede gesticht van Veenhuizen. Het is goed mogelijk dat een virus of bacterie Catharina ziek had gemaakt. Deze keer ging Lambert niet mee naar het gemeentehuis van Norg, hij liet het aangeven over aan de zaalwachters **Salomon Schilder** en **Johannes Verhagen**. Een kleine stoet zal die week naar het zogenaamde Vierde Gesticht zijn gelopen, de begraafplaats van de kolonie. Catharina werd begraven in een naamloos graf. Ongeveer een jaar na de begrafenis werd Kaatje toch weer zwanger. Eerder was de tijd niet rijp voor nieuw levenslicht. Op 10 augustus 1849 werd een jongen geboren, die net als zijn vader **Lambertus** werd genoemd. Met de zaalwachters Schilder en Verhagen ging de vijfendertigjarige kolonist Lambertus Boom nu wel weer naar Norg. Dit was ruim tien kilometer gaans vanuit de geïsoleerd liggende kolonie over zandpaden en karresporen.

Misschien was de bevalling zwaar geweest of was ze anderszins zwak of ziek geworden. Mogelijk in het derde gesticht, want daar verbleef ze toen ze op donderdag 28 september 1849 om 17.00 uur haar ogen voor het laatst sloot.²⁶

24. Drents Archief, geboortereg. Norg, 1847, archiefnr. 0165.016, inv.nr. 1847, akte 63.

25. Catharina, geb. Leiden 02-10-1746, overl. Leiden 25-06-1817, tr. Leiden 22-03-1765 Abraham Stikkelorum, geb. Leiden 11-04-1742, overl. Leiden 17-10-1795.

26. In de overlijdensakte van Lambertus jr van 20 oktober 1849 staat dat Catharina in het tweede gesticht is overleden. (overl.reg. Norg 1849, archiefnr.0167.016, inv.nr.1849, akte 643).

Schilder en Verhagen vertellen burgemeester Homan dat Kaatjes man Lambertus gewoon thuis in het tweede gesticht woonde. De zaalwachters noemden de burgemeester de namen van Kaatjes ouders Izaac Stikkelorum en Jannetje Kenbeek en ook dat werd, zoals het moet, formeel met pen en inkt opgeschreven. Lambertus zal samen met zijn 5-jarige dochter Johanna zijn vrouw hebben begraven en de zaalwachters Salomon Schilder en Johannes Verhagen zullen aangesloten zijn. Ook enkele burens en andere bekenden gingen mee naar het vierde gesticht. Daar ligt ze nog steeds, ergens anoniem met de duizenden andere arme bedelaars die er zijn begraven.

Epiloog

Het overlijden van Kaatje wordt bericht aan de gemeentesecretarie van Leiden. Pas op 5 april 1850 werd haar verscheiden in Leiden geregistreerd.²⁷ De daar genoemde bijlagen bij die registratie zijn er niet meer. Uit 1835 is er nog een overzicht van Veenhuizen bewaard, waarin is opgenomen dat Lambertus belangstelling heeft voor opzending naar *“Rijks overzeesche bezittingen”*.²⁸ Dit was tijdens het eerste verblijf in de kolonie. De Maatschappij van Weldadigheid bood rond het midden van de 19^e eeuw steun aan emigratie naar de koloniën. Als aantekening werd genoteerd dat Lambertus een *“zeer hoofd”* had. Misschien daarom is er geen vervolg aangegeven en ging hij naar Leiden en ontmoette Katharina Stikkelorum.

Na de dood van Kaatje vinden we Lambertus in Leiden. Zou daar een verzoek aan ten grondslag liggen? Zou hij genoeg gespaard hebben? (als een kolonist meer dan een bepaald bedrag gespaard had, mocht hij weg) Of zou hij als weduwnaar clementie hebben gekregen? Verder brononderzoek in nog niet gedigitaliseerd materiaal is daar voor nodig.²⁹ Het is 28 mei 1851 als Lambertus trouwt met Kaatjes jongere zusje Jacoba Stikkelorum (geb. Leiden 24 maart 1825). Een motje. Hun zoon Isaac was op 7 maart van dat jaar in de sleutelstad geboren en werd bij het huwelijk geëcht. Lambertus Boom is dan 37 jaar, woont weer op de Waardgracht en is opnieuw vellenbloter. Het gaat hem kennelijk beter. In 1856 wordt Katharina's neef Noach jr. Stikkelorum naar Veenhuizen gestuurd. Lambertus halfbroer, Johannes Boom, wordt ook opgezonden naar de koloniën

27. In de Leidse akte wordt 27 september 14.00 uur als moment van overlijden genoemd. Overl.reg. Leiden (authentiek afschrift), 1850., archiefnr. 0516, (SA III) (1816-1929), inv. nr. 4971, akte 260.

28. Drents Archief, Ingek. brieven [Veenhuizen] ; 5 maart 1818 - 29 december 1847, archiefnr. 0186, inv.nr.159 <https://allekolonisten.nl/nl/allekolonisten/persons?ss=%7B%22q%22:%22Lambertus%20boom%22%7D>

29. Op het moment van schrijven (07-06-2025) is het bronmateriaal tot 1847 gedigitaliseerd.

en komt op 16 oktober 1860 aan in Ommerschans.³⁰ Kaatjes dochter Johanna Boom trouwt op 27 januari 1869 in Leiden met **Dirk van Royen**. Lambertus Boom zal 56 jaar worden en overlijdt op 25 december 1869.

Conclusie

Kaatjes leven was zwaar en ze leefde in een periode dat het leven nog zwaarder was. De aardappelziekte, hoge prijzen en gebrek aan werk voor haar man, maakte dat ze over de rand van het bestaansminimum getrokken werd. Ze hoefde niet eens te denken aan de kunst van het moederschap. Het overkwam haar allemaal. Ze moest iedere halve cent omdraaien en werd gedwongen om in te trekken bij haar schoonfamilie. Door het overlijden van zoontje Izaäk en haar schoonvader Johannes Boom stortte haar wereld in. De bedelarij volgde. Er waren veel Kaatjes en Lamberts in deze barre tijden. In Noord-Afrika heb ik aan den lijve gezien en gevoeld wat dat betekende. Met man en kind vertrok Kaatje naar Ommerschans en Veenhuizen. Was dat beter? Er was in ieder geval eten, maar ook daar heerste de aardappelziekte en de dood lag in de overvolle kolonie altijd op de loer. Parallel is er een lijstje met inwoners van Leiden die toen in een heel andere bubbel leefden. Zij hadden een enorm vermogen en de tijd om te filosoferen over de armoede in de stad en de bestrijding daarvan.³¹ Er waren er ook die de barricaden op gingen en het echt niet meer konden aanzien. Tijdens het schrijven van dit artikel zag ik op de Engelse televisie een programma over een opgraving van een Ierse weg die in 1846 door paupers in een project was aangelegd. De weg werd niet afgemaakt omdat de mensen te zwak waren. Engelse parlementariërs spraken in dat jaar over de "*state of actual starvation*".³² Ieren vluchtten massaal naar Amerika. In 1818 kwam de sociaal bewogen Johannes van den Bosch met een ambitieus plan om de armoede in ons land te bestrijden door de stichting van landbouwkoloniën. Dit is het begin van de Maatschappij van Weldadigheid, waarvan Kaatje en Lambertus in een van de zeven koloniën verbleven. Ondanks de inzet en vanuit huidig perspectief strenge aanpak, leidde het beleid niet tot een oplossing. Intussen kwamen er stoommachines. De industriële revolutie in de Leidse industrie zou nog weer andere gevolgen hebben voor de bewoners aan de Waardgracht en de Vestestraat. Het duurde nog tot na de jaren 30 van de twintigste eeuw voordat

30. Hij is op 08-09-1830 in Leiden geboren uit het tweede huwelijk van Johannes Boom met Sara de Kler. Drents Archief: Inschrijvingsreg. veroordeelde bedelaars en vrijwilligers 1822-1866 - dl T, archiefnr. 0137.01, inv.nr. 438, akte 2809.

31. Hendrik Cock werd in 1851 in de personele belasting aangeslagen op ruim 553 gulden per jaar, Jean George de Waldkirch Zieprecht op 407 gulden en op nr. 20 van de hoogst aangeslagenen staat Cornelis Leembruggen met 239 gulden – bron RCJ van Maanen, pag. 99.

32. BBC televisieprogramma Digging for Britain.

families als die van Katharina en Lambertus sterk genoeg waren om zonder economische tegenslagen te kunnen ademen. Ondertussen zijn er overal in de wereld en in Leiden nog steeds mensen die op de rand van het bestaansminimum leven. Johannes van den Bosch en J.J. Creemers hadden op hun eigen manier de inzet om daar wat aan te doen.

Oud schrift; Afgeslagen rekest (transcriptie pag. 34)

Door: Piet de Baar

Verzoekschriften, requesten of hoe ook genaamd, aan de overheid konden in de Middeleeuwen gewoon mondeling gedaan worden en als het niet te ingewikkeld was, kreeg je doorgaans meteen een beslissing. Maar in de zestiende eeuw nam de bureaucratie al behoorlijk toe en werd het gewoonte om het verzoek schriftelijk te doen, waarna er een schriftelijke beschikking van die overheid op hetzelfde stuk gesteld werd, ondertekend door een secretaris. Dat stuk kon later altijd nog als bewijsstuk van dienst komen. In de tijd van stadssecretaris Jan van Hout (overleden 1609) zien we deze ontwikkeling nog verder gaan: werkelijk alles wat men aan het stadsbestuur vroeg moest formeel op papier gevraagd worden, waarbij de formulering en toelichting zo zorgvuldig mogelijk moest zijn. Dat was voor veel mensen te veel gevraagd en dus ontstond hier een leuke bijverdienste voor notarissen, advocaten en dat soort lieden. Zij beperkten het rekest tot een klein overzichtelijk betoog, zeer onderdanig geformuleerd, om niet te zeggen: haast kruiperig. In de brede marge was ruimte genoeg voor de secretaris of een klerk om de beschikking van het stadsbestuur te noteren. De gewone gang van zaken was dat Van Hout of zijn waarnemer het rekest voorlas in het gremium dat het behoorde te behandelen, dus het college van burgermeesteren, of het Gerecht (schout, burgermeesteren en schepenen), Vroedschap of nog anders. Daar besloot men dan tot het meteen reageren dan wel eerst advies inwinnen, zodat het nog een keer terugkwam. Soms noteerde de secretaris onderaan het blad in wat krabbels wat de teneur van het antwoord zou moeten zijn. Vond men het maar niets, dan noteerde hij alleen een 0 onderaan het blad; dan kreeg je 'nul op rekest'. Soms, met name bij sollicitaties, "den suppliant sal hebben patiëntie", met andere woorden: de verzoeker moest maar wat geduld oefenen, want er werd nu een ander benoemd, maar bij een volgende vacature kon hij het weer opnieuw proberen.

1676 04

Allen de E.E. Acht Heeren
die van de Gerechte der
Stad Leyden,

Verzoekt met behoortlijck. Der bidde. E. E.
Sydeff gete acced. onderdanighen Dienaar Josua Gillis, Ward. E.E.
i. hant van - acht. geboornen burger in Inwoonder d'opst. Hooft
woudend op de Oostwal (grat), god dat hy supple
door desen st. geten bedroefden en bekommindlijcken
tijt, niet mactice in Mogotijck is, om met sijn
sind de vuer
Bantworte, nametlijck het Wldraijen, lieg
Egvoel. vordis
met sijn familie langer kan susthouten, soo
Vind de vuer
Versoekt hy supple die galven, danoddieglijck
op het int
aan baare E.E. acced. op hope hy supple sijn
studies spoor
Nootdrift voor sijn vron in kinderen moeste met
t. d'ing van - Deren Wd. rijgen, dat hem supple mactice bergint
hant adrijs, - Ende toogofst ad. hant van de gootm. d'et
Hend. hant
legay, om de Cristelijcke Groetformidat. Lucht
pluit geboort
int d'ien d'etrijen Cijfden Ende de France
a. d'ar. d'etrijen
Tael te mogen openlijck Loden,
vuerd als naar lefent, - Twolck d'etrijen d'et
d'etrijen d'etrijen
E.E. acht. ootmoedigen vuerd

Josua Gillis

Edijfflt went van oud bequaden
geaccet. onder jodict te onderwij
ten int lozen, en leerynde. Lode
int d'ing, v. kanden 4. July 1676
Heren
J. Drom

1676

Oproep: Wie heeft een mooie bron om te publiceren?

De afdeling Rijnland en Kennemerland heeft een lange historie van publicatie van bronnenboeken. Het eerste was in 1995, toen het gereformeerde trouwboek van Voorschoten werd gepubliceerd. Inmiddels zijn er 27 boeken verschenen.

Het overgrote deel ervan betreft doop- trouw- en begraafregisters in onze regio. Die bron is nu voor het deel Rijnland wel zo ongeveer beschreven. Daarnaast is het zo dat de meeste bronnen thans via internet doorzoekbaar zijn. Kijk daarvoor op onze website: Bronnenboeken Rijnland & Kennemerland – NGV Rijnland en Kennemerland. Daarom richten we ons nu op primaire bronnen die voor genealogen van belang zijn, maar die wat specifiekere zijn dan de DTB's. De voorlaatste publicatie, deel 26, was een transcriptie van kerkrekeningen in Rijnsburg inzake begraven, die gehaald zijn uit kerkenraadshandelingen. De laatste publicatie, deel 27, betreft Morgenboeken in Waarder, waarin de grondstukken van de polders van Waarder voorkomen en wat er per morgen moest worden betaald. Dat is vooral ook een mooie bron, omdat je vaak de familie kan volgen die in opvolgende generaties een stuk land in eigendom hadden.

We houden als bestuur in deze jaren een schema aan, dat we het ene jaar een verhalenboek Rijnlandse en Kennemerlandse voorouders willen publiceren en het andere jaar een bronnenboek. In september komt een nieuw verhalenboek uit dat wordt gepubliceerd op 27 september 2025 in de Hooglandse Kerk tijdens het jaarlijkse NGV-evenement. Dat betekent dat we in de herfst van 2026 weer graag een bronnenboek willen uitbrengen.

Maar: we hebben nu nog niets op de plank liggen. Wie heeft een mooie bron op het oog of wellicht al in bewerking? Graag dan in contact treden met redactielid Jan Leeuwenhoek (janleeuwenhoek@gmail.com of 06-48938412).

BOEKDRUKKERIJ, Spaarne 3, Haarlem.
Door aanschaffing van grootere machines, is aan bovengenoemde inrichting gelegenheid tot spoedige aflevering van alle voorkomende Drukwerken tegen de meest concurrerende prijzen.
KLEUREN-, TINT- en ILLUSTRATIEDRUK.
Heeren BLOEMISTEN, alsmede den handel in 't algemeen, wordt deze zaak ten zeerste aanbevolen door
J. H. W A R N I E R.

Haarlem's Dagblad 18-2-1889. Krantenvviewer NHA.

Transcriptie oud schrift (pag. 31)

Door: Piet de Baar

Afgeslagen rekest en fol. 84.

Aen de Edel Achtbare Heeren die van de Gerechte der stadt Leyden.

Vertoont met behoorlijcke eerbiedicheyt U Edel Achtbare onderdanigen dienaar **Josua Gillis**, hare Edel Achtbare geboorne burger en inwoonder deser stede, wonende op de Oostwestgraft, hoe dat hij suppliant door desen slechten bedroefden en bekommerlijcken tijt niet machtich en mogelijk is om met zijn handtwerck, namentlijck het wieldrayen, sich met zijn familie langer kan sustenteren, soo versoect hij suppliant dierhalven demoedichlijck aen haare Edel Achtbare op hope hij suppliant zijn nootdrift voor zijn vrou en kinderen mochte met eeren verkrijgen, dat hem suppliant mach vergunt ende toegestaen werden het ampt van schoolmeesterschap om de Christelijcke Gereformeerde jeught in 't lesen, schrijven, cijferen ende de France tael te mogen openlijck leeren.

't Welck doende etc., blijvende ondertussen altijt Haare Edel Achtbare ootmoedige dienaar Josua Gillis.

In de marge heeft stadhuisclerk J. van der Werff geschreven: Sij desen gestelt in handen van de [doorgehaald: deecken ende hooftluyden van] opsienders van de scholen om die van de Gerechte op het nevenstaende versouck te dienen van haeren advyse teneynde hetselve gehoort alsdan gedisponeert te werden als naer behooren. Actum desen 11en juny 1676. Mij jegenwoordig, J. van Groenendijck.

Onderaan staat het advies: De suppliant wert van ons bequaem geacht om de jeucht te onderwijzen in 't lezen en schrijven in 't Duyts en Frans. Leyden den 4 july anno 1676. H. Sijen, G. Provoost.

Het bedrag voor leges, 12 stuyvers, is doorgehaald en veranderd in 4 stuyvers. Helemaal onderaan: aen de opsienders van de scholen den 11-6-1676.

Dit fraai geschreven (overigens niet door de verzoeker zelf) rekest op gezegeld papier (zoals het hoorde) met een droogzegel en de handtekening van J. van der Maersche, heeft een complexe geschiedenis. Het werd kennelijk in een vergadering van het Gerecht op 11 juni 1676 voorgelezen, waarna men besloot eerst advies in te winnen, niet – zoals ook gekund had – door het bestuur van het schoolmeestersgilde, maar door de opzieners van de scholen. Dat noteerde stadssecretaris Van Groenendijck helemaal onderaan het blad, waarna zijn klerk dit in nette bewoordingen in de marge neerschreef, waarna het nog dezelfde dag

door Van Groenendijck ondertekend werd. De opzieners hadden wel wat meer tijd nodig, maar ze hebben wellicht Josua Gillis behoorlijk aan de tand gevoeld. Ondanks dat hij wat lezen en schrijven betreft in zowel Duits (Nederduits, dus gewoon Hollands) als Frans (wellicht was hij een Waal, behorend tot de Église Wallonne) geschikt geacht werd, blijkt uit het feit dat dit een afgeslagen rekest is, dat hij toch niet toegelaten werd om schoolmeester te gaan spelen. Was het cijferen beneden peil? Of was er té veel concurrentie, of geen vacature bij een soort numerus fixus als het gilde dat erop na hield? Meestal is het zeer lastig vast te stellen waarom een verzoekschrift afgewezen werd (of in de ambtelijke molens vast kwam te zitten en er niet meer uit kwam)? Merkwaardig is dat Josua niet meldt dat hij poorter is, maar burger en inwoner. Een poorter had altijd een streepje voor op een niet-poorter, hoe lang die ook al in Leiden woonde. Maar uit de ondertrouwinschrijving van 12 april 1662 blijkt dat Josua Gillis, wieldraeyer, wonende op de Oude Cingel, vergeselt met **Jan Gillis**, zijn broeder, jongman was van Leiden, dus hier geboren. Dat zijn doop, wellicht in de Waalse kerk, niet meteen gevonden wordt, is betreurenswaardig. Met zijn bruid **Lijsbeth Matthijs**, jongedochter van Leiden, wonende op de Breestraat, trouwde hij voor de (hervormde) predikant te Rijsburg en hun (vele) kinderen werden allen in hervormde kerken in Leiden gedoopt.

Tot slot nog een opmerking: volgens het rekest woonde Josua op de Oostwestgraft, die nu niemand zal kennen. Het is een verbastering van Oostdwersgraft, nu Oostdwersgracht, een zijgracht van de Oude Singel.

Wetenswaardigheden

Artikel ‘Verlaten en miserabele kinderen in Leiden (1581-1583)’ nu te lezen op de website van Rijnlandse geschiedenis

Tijdens onderzoek in het oudste Gerechtsdagboek van Leiden (1574–1587) stuitte Hans Endhoven op het opschrift ‘verlaten kinderen’. Dit leidde tot de ontdekking van meer dan zestig schrijnende gevallen van wezen zonder familie of middelen, vaak vluchtelingen. Jan van Hout, stadssecretaris, pleitte voor centralisatie van armenzorg, waarbij de overheid de verantwoordelijkheid droeg. Leiden werd zo toonaangevend in Holland. Ondanks oorlog en armoede wist het stadsbestuur snel en doeltreffend te handelen. Deze vondsten geven een uniek inkijkje in de praktijk van armenzorg en (wees)kinderopvang in een turbulente tijd. Verdere vergelijking met andere steden vraagt nader onderzoek. *Dit artikel van Hans Endhoven verscheen eerder in onze uitgave ‘genealogieën en verhalen van Rijnlandse en Kennemerlandse voorouders’. Uitgave 2023.*

Coronatijd leidt tot een dik boek; “Oude Wetering”

Joop Kret beschreef in zijn 2^e boek alles op wat hij kon bedenken over het dorp aan de Oude Wetering. Het werd 500 pagina's dik en bevat vele foto's. Hij sprak met oud inwoners en ploos vele kranten uit. Er zijn hoofdstukken over de ontwikkeling van de Googerpolder, de lijnbaan en de touwslagerijen, de molens, de middenstand, verenigingsleven en de spoorbaan. Familienamen als Zegers, Van Itterzon, Jansz. De Blaey, Meijer, Diepenhorst en Beuk hebben ook een plaats gevonden in zijn boek. De prijs is 25,-.

Het boek kan op de volgende adressen besteld worden: Kerkstraat 25 (Van der Heden) of van Anemonenstraat 1 (Kret). In de gemeente Kaag en Braassem wordt het boek thuis bezorgd, buiten Kaag en Braassem wordt het boek toegezonden, waarvoor € 8,00 extra wordt gerekend.

Oorlogsheld in Noordwijkerhout

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd verzet tegen de Duitse bezetter meedogenloos afgestraft. Een brief uit onze collectie getuigt van een moedige daad. Dominee **Willem Eike den Hertog** was lid van het bestuur van de School met den Bijbel aan de Havenstraat in Noordwijkerhout. In een reactie op het verzoek van de bezetter weigerde hij “om principiële redenen” mee te werken. Het verzoek betrof het verwijderen van alle Joodse kinderen van de scholen, en het aanleveren van een overzicht van hun aantallen. Meer over hem leest u op de website van ELO: **#VVDW: Oorlogsheld in Noordwijkerhout**

Unieke collectie glasnegatieven Leidse Hortus in bruikleen

Erfgoed Leiden hielp de Hortus botanicus Leiden bij het veiligstellen van historische glasnegatieven uit de periode 1860-1950. Het gaat in totaal om 818 glasnegatieven: stuk voor stuk unieke beelden voor de Leidse botanische tuin. Na het beschrijven van de collectie komt deze bij Erfgoed Leiden terecht. Op dinsdag 29 april tekenden gemeentearchivaris Cor de Graaf, zakelijk directeur Tom Schreuder en Hoofd Collectiebeheer Roderick Bouman van de Hortus daarvoor de bruikleenovereenkomst.

Unieke collectie glasnegatieven Leidse Hortus in bruikleen

De landscheiding tussen Rijnland en Amstelland

Op 21 april 1592 stond een bijeenkomst gepland in Oude Wetering tussen een afvaardiging van hoogheemraden en hoofdingelanden van Rijnland en de stad Leiden om met name de Bilderdam te gaan inspecteren en te bepalen of deze

open verbinding tussen Rijnland en Amstelland niet gesloten zou moeten worden (met sluizen vanwege het scheepvaartbelang).

De stad Leiden stuurde voor de zekerheid tevoren een zware deputatie met daarin de twee stadspensionarissen Vos en Hogerbeets om alvast alles te inspecteren en dus met een grote voorsprong aan de conferentie in Oude Wetering deel te nemen. Een en ander speelt zich af tegen de achtergrond van de tegengestelde belangen van Rijnland enerzijds en de stad Leiden anderzijds, maar ook de vete tussen Dirck van Egmond (Rijnland) en Jan van Hout (stad Leiden). Dit intrigerende verhaal en de transcripties van de documenten betreffende deze mistige kwestie zijn dankzij Piet de Baar op de website te lezen getiteld: **Historische Vereniging Oud Leiden - De landscheiding van Rijnland en Amstelland**

Cursus oud schrift Regionaal archief Alkmaar

Deze beginnerscursus Oud Schrift helpt u op weg met het ontcijferen van die oude handschriften en geeft u handvaten voor het begrijpen van de historische teksten. U maakt kennis met verschillende handschriften en soorten teksten, van de late middeleeuwen tot circa 1800. Zo neemt u ook gelijk een kijkje in de geschiedenis. We lezen en bespreken de teksten samen in de acht lessen, maar u gaat er ook thuis mee aan de slag. Zo legt u een basis die u kunt gebruiken wanneer u zelf aan de slag wilt met historische teksten.

Locatie: Regionaal Archief Alkmaar, Bergerweg 1, Alkmaar

Wanneer: 15 oktober, 22 oktober, 29 oktober, 5 november, 12 november, 19 november, 26 november en 3 december.

Tijd: 14.30 tot 16.30 uur.

Kosten: €90,- p.p.

Aanmelden: (072) 850 82 00 of mail naar info@archiefalkmaar.nl

Leidsch Dagblad 12 september 1925

Redactie afdelingsblad-statuu

- ✓ De redactie publiceert graag artikelen van onze leden
- ✓ De redactie houdt zich het recht voor, in overleg met de afzender, artikelen te weigeren, in te korten of aan te passen.
- ✓ De redactie is niet verantwoordelijk voor artikelen op naam.
- ✓ Publicaties in dit blad mogen worden gekopieerd, mits met bronvermelding.
- ✓ De sluitingsdatum inzenden van kopij voor **nr. 90** is **6 augustus 2025**.
- ✓ De kopij, bij voorkeur als bijlage per mail inzenden naar redactie-ryn@ngv.nl

Bestuur van afdeling Rijnland en Kennemerland

Voorzitter / afgevaardigde alg. ledenvergadering:

Dhr. A. Stikkelorum, Voorschoten. Tel. 071 – 576 4355. E-mail: voorzitter-ryn@ngv.nl

1^e secretaris: Plv. afgevaardigde alg. ledenvergadering:

Vacant, maar de mail wordt goed bijgehouden door Sytske Visscher: E-mail: secretaris-ryn@ngv.nl

2^e secretaris / Plv. afgevaardigde alg. ledenvergadering:

Vacant, maar wordt waargenomen door Jan Leeuwenhoek

Penningmeester / sociale media:

Dhr. C.J. van den Hoek, Alphen a/d Rijn. Tel. 0172 – 438964

E-mail: penningmeester-ryn@ngv.nl Bank NL73 INGB 0589 6198 02 t.n.v. NGV te Bunnik.

(Bij omschrijving altijd toevoegen: **t.n.v. Afd. Rijnland en Kennemerland**)

Bestuurslid / nieuwsbrief / PR:

Mw. S.G. Visscher, Leiden. Tel. 071 – 576 6395 E-mail: nieuwsredacteur-ryn@ngv.nl

Bestuurslid:

Dhr. G.J. Leeuwenhoek, Leiden. Tel. 06 - 48938412 E-mail: janleeuwenhoek@gmail.com

Bestuurslid / eindredactie mededelingenblad:

Mw. A.C. Poland, Leiden. Tel. 071 – 514 0016 E-mail: redactie-ryn@ngv.nl

Redactie mededelingenblad Rijnland en Kennemerland

Mw. A.C. Poland

Mw. M.J. Snels

Redactie Bronnenboeken

Dhr. J. van Egmond

Webredactie:, Mw. S.G. Visscher, Dhr. C.J. van den Hoek, mw. A.C. Poland.

Colofon: Dit blad verschijnt drie à vier keer per jaar en is een uitgave van afdeling Rijnland en Kennemerland van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV).

Omslag blad: Detail van de kaart van Francesco Ricciardo 1741. De kleuren op de omslag zijn symbolisch. Blauw is het water van Rijnland en geel de duinen van Kennemerland. Blauw en geel wordt samengevoegd groen; de polders.

Herkomst kaart: <https://www.uu.nl/bijzondere-collecties/collecties/digitale-tentoonstellingen/kaarten-van-holland-en-utrecht> Ontwerp: Anneke Friedhoff.

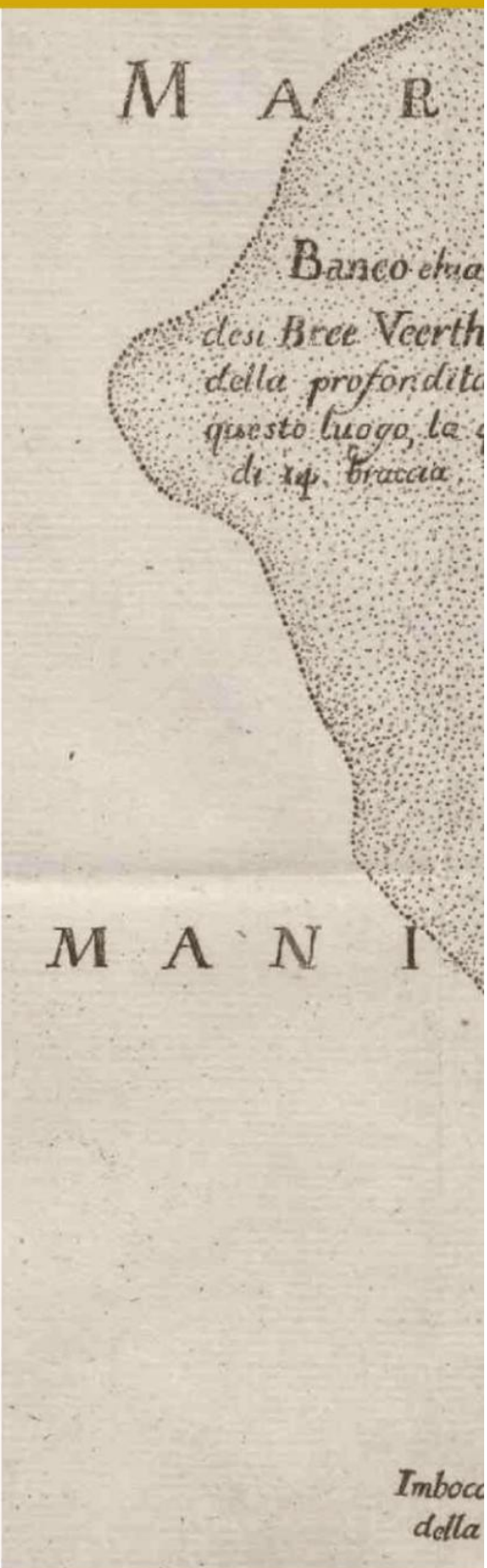
© 2025 – overname van artikelen en teksten is slechts toegestaan onder nadrukkelijke verwijzing naar dit blad en met vermelding van de auteur.

Homepage van de afdeling: <https://www.ngv-afdelingen.nl/ryn/>

Voor nadere informatie de website van de NGV: www.ngv.nl

Oplage 100 exemplaren, pdf 419 exemplaren.

Drukkerij van der Linden, Leiden

Afzender:

NGV afd. Rijnland en Kennemerland

secre.: Morsstraat 15

2312 BK Leiden

